DÖNEM : 19 CİLT : 2 YASAMA YILI : 1

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

24 üncü Birleşim

9 . 1 . 1992 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	563
II. — GELEN KÂĞITLAR	564
III. — YOKLAMA	566
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	566
A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	*566*
1. — Konya Milletvekili Mehmet Keçeciler'in, kaçak akaryakıt kullanımına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Şeref Ercan'ın cevabı	566:570
2. — Ankara Milletvekili İ. Melih Gökçek'in, yılbaşı dolayısıyla televizyon ve basın organlarının bazı neşriyatlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Şerif Ercan'ın cevabı	570:572
3. — İstanbul Milletvekili Cem Kozlu'nun, bürokrasideki bazı atamalara ilişkin konuşması ve Devlet Bakanı Şeref Ercan'ın cevabı	572:580
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	*580*

Sayfa

1. — Kocaeli Milletvekili Şevket Kazan ve 19 arkadaşının, emeklilerin içinde bulundukları durumu ve onları bu durumdan kurtarmak için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Meclis araştırmasına ilişkin önergesi (10/9) 580:582

2. — Aksaray Milletvekili İsmet Gür ve 16 arkadaşının, ülkemizde görülen sığır vebası hastalığının yaygınlaşma sebeplerini tespit etmek ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün idarî yapısını ve bu hususlaki çalışmalarını incelemek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10) 582:583

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER *583*

1. — Federal Almanya Parlamentosu nezdinde, Türkiye ile Federal Almanya arasındaki mevcut ilişkilerin geliştirilmesi ve anılan Parlamento yetkililerinin Türkiye'deki son gelişmeler hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla üç kişilik bir parlamento heyetinin bu ülkeye gönderilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/238) 583:584

V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI **584**

A) ÖNGÖRÜŞMELER *584*

1. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 arkadaşının, ülkemizdeki özürlülerin problemleri ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaları tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3) 584:609

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, memur maaşlarına yapılan zam ve düşünülen yeni vergi konularındaki gündem dışı konuşmasına Maliye ve Gümrük Bakanı Sümer Oral,

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından Güneydoğu Anadolu Bölgesinde incelemeler yapmak üzere görevlendirilen heyet üyesi İstanbul Milletvekili Hasan Mezarcı ve,

Aynı konuda inceleme yapmak üzere SHP Grubu tarafından görevlendirildiğini ifade eden Ankara Milletvekili Mehmet Kerimoğlu'nun,

Lice, Kulp ve Diyarbakır'da yapılan incelemelere ilişkin gündem dışı konuşmalarına da Devlet Bakanı Akın Gönen,

Cevap verdiler.

İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in, Eskişehir (E) Tipi Cezaevinin boşaltılmasından önce herhangi bir araştırma ve inceleme yapılıp yapılmadığına ilişkin (6/2) sözlü sorusuna Adalet Bakanı M. Seyfi Oktay,

Bayburt Milletvekili Bahattin Elçi'nin, ülkemizde bulunan yabancı üs ve askerlere ilişkin (6/6) Başbakandan sözlü sorusuna Millî Savunma Bakanı Nevzat Ayaz,

Bursa Milletvekili Mehmet Gedik'in, faizsiz kredinin hangi kaynaktan, kimlere ve nasıl verileceğine ilişkin (6/7) sözlü sorusuna Devlet Bakanı Akın Gönen,

Kars Milletvekili Zeki Nacitarhan'ın, Kars Süt Ürünleri ve Gıda Sanayii Anonim Şirketine ilişkin (6/10) sözlü sorusuna Tarım ve Köyişleri Bakanı Necmettin Cevheri,

Cevap verdiler; soru sahipleri de cevaplara karşı görüşlerini açıkladılar.

Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı ile bu mahkemede görevli bir savcı hakkındaki şikâyetlerle ilgili olarak idarî soruşturma açılıp açılmadığına ilişkin (6/3) sözlü sorusuna, Adalet Bakanı M. Seyfi Oktay,

Kütahya Milletvekili Mehmet Rauf Ertekin'in, birinci ve ikinci sınıf mükellefler için 1992 defter tutma hadlerinin artırılmaması nedenine ilişkin (6/13) sözlü sorusuna Maliye ve Gümrük Bakanı Sümer Oral,

Cevap verdiler.

(6/4) numaralı sözlü soru, mehil istendiğinden,

(6/5), (6/11), (6/16) numaralı sözlü sorular, ilgili bakanlar,

(6/17) numaralı sözlü soru da, soru sahibi ve ilgili bakan,

Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

(6/8), (6/12), (6/15) numaralı sözlü sorular, soru sahiplerinin aynı birleşimde görüşülmüş başka soruları bulunduğundan,

(6/9), (6/14) numaralı sözlü sorular, soru sahipleri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından bir defaya mahsus olmak üzere;

Ertelendiler.

9 Ocak 1992 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 17.45'te son verildi.

Yılmaz Hocaoğlu
Başkanvekili

Kadir Ramazan Coşkun	*Ali Günaydın*
İstanbul	Konya
Kâtip Üye	Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

9 . 1 . 1992 Perşembe

Teklifler

1. — İzmir Milletvekili Rıfat Serdaroğlu'nun; Türkiye Otobüs İşletmeleri ve Acentaları Kanunu Teklifi (2/73) (Adalet ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonlarına) **(Başkanlığa geliş tarihi : 6.1.1992)**

2. — Bolu Milletvekili Avni Akyol ve 21 Arkadaşının; 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi, İki Ek Madde ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ve Geçici 2 nci Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (2/74) (Millî Eğitim ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

3. — Bolu Milletvekili Avni Akyol ve 21 Arkadaşının; 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun İki Maddesinin Değiştirilmesi, Bir Madde Eklenmesi ve Geçici 9 uncu Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (2/75) (Millî Eğitim ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

4. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 19 Arkadaşının; Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/76) (Anayasa Komisyonuna) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

5. — Eskişehir Milletvekilleri Mustafa Balcılar ve Hüseyin Aksoy'un; Eskişehir İli Merkezinde Yunus Emre ve Uluönder Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/77) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) **(Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1992)**

6. — Samsun Milletvekili Nafiz Kurt'un; 9.10.1984 Tarihli ve 3054 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Divan Üyelerinin Temsil Ödenekleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunca Seçilen Denetçi Üyenin Ödeneği Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/78) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) **(Başkanlığa geliş tarihi : 9.1.1992)**

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, Afyon İlinin kalkınmada öncelikli iller arasına alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/21) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

2. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Giresun'a veya Giresun - Ordu arasına havaalanı yapılıp yapılmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/22) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

3. — Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, Sağlık Bakanlığı Teşkilat Kanununun ne zaman çıkarılacağına ve yeşil kart uygulamasının ne zaman başlayacağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/23) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

4. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Giresun İlinin kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/24) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

5. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Hükümetin görevi devraldığı tarihten 31.12.1991 tarihine kadar T.R.T. haber bültenlerinde iktidar ve muhalefet partileri ile Hükümete ayrılan sürelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/25) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

6. — Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, Devlet Bakanı Cavit Çağlar'ın, vergi kaçırdığına dair basında çıkan beyanına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/26) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

7. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Tirebolu - Torul karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/27) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

8. — İstanbul Milletvekili Yusuf Pamuk'un, belediyelerce yapılan zamlara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/28) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Aksaray Milletvekili Halil Demir'in, Türkiye Emlâk Bankasınca İstanbul Bahçeşehir'de yaptırılan konutlara ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/25) **(Başkanlığa geliş tarihi : 4.1.1992)**

2. — Erzurum Milletvekili Rıza Müftüoğlu'nun, Erzurum İlindeki hava kirliliğinin önlenmesi için herhangi bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Çevre Bakanından yazılı soru önergesi (7/26) **(Başkanlığa geliş tarihi : 7.1.1992)**

Meclis Araştırması Önergeleri

1. — Kocaeli Milletvekili Şevket Kazan ve 19 arkadaşının, emeklilerin içinde bulundukları durumu ve onları bu durumdan kurtarmak için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9) **(Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1992)**

2. — Aksaray Milletvekili İsmet Gür ve 16 arkadaşının, ülkemizde görülen sığır vebası hastalığının yaygınlaşma sebeplerini tespit etmek ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün idarî yapısını ve bu hususlaki çalışmalarını incelemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10) **(Başkanlığa geliş tarihi : 8.1.1992)**

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Yılmaz Hocaoğlu

KÂTİP ÜYELER : Cengiz Üretmen (Manisa), Kadir Ramazan Coşkun (İstanbul)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24 üncü Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

Sayın milletvekillerinin, salonda bulunduklarını yüksek sesle belirtmelerini rica ediyorum.

(Çanakkale Milletvekili Süleyman Ayhan'a kadar yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündem dışı söz talepleri vardır.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Konya Milletvekili Mehmet Keçeciler'in, kaçak akaryakıt kullanımına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Şerif Ercan'ın cevabı

BAŞKAN — Birinci sırada, kaçak akaryakıt satışı konusunda Konya Milletvekili Sayın Mehmet Keçeciler'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Keçeciler. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MEHMET KEÇECİLER (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin Değerli üyeleri; sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuyu gündeme getirmekteki maksadım, petrol sektörümüzde son günlerde başgösteren bir rahatsızlığı, bir hastalığı söylemek, anlatmak ve Hükümetimizin bu konu üzerine dikkatlerini çekmektir. Yoksa, amacım, hiç kimseyi suçlamak ve itham etmek değil, hele hele hududu geçerken, sadece deposunu doldurarak üç beş kuruş kâr eden nakliyeci esnafımızın deposunda getirdiği akaryakıtı gündeme getirmek hiç değildir.

Değerli milletvekilleri, bakınız, Türkiye'nin petrol tüketimi, hampetrolü işleme bazında ele alırsak, 1983 yılında 16 milyon 150 bin ton civarındadır. Bu, iktidarımız döneminde kademeli bir şekilde yükselmiş ve 1991 yılında 23 milyon tona kadar çıkmıştır. Görüldüğü gibi, Türkiye'de petrol tüketimi belli bir trent içerisinde, makul ölçüler içerisinde yükselmektedir. Ancak, ithalat rakamlarını da göz önünde bulundurursak, burada bazı seneler arasında zıplamalar vardır. Mesela, 1989 senesinde 21 milyon ton petrol tüketirken, petrol tüketimimiz, ham petrol olarak, 1990 senesinde birdenbire 22,5 milyon tona, ithal ettiğimiz petrol ürünlerini de dahil edince, 24 milyon tona çıkmıştır. Görüldüğü gibi, o sene, Türkiye'de birdenbire, sanki büyük bir petrol tüketimi yaşanmış gibi bir hal vaki olmuştur.

Aslında bu işin sebeplerini biz araştırdık. Şöyle diyelim : 1990 yılının başında, Türkiye'ye, komşumuz Irak'tan; vatandaşların, nakliyecilerin arabalarının deposunda gelen değil, sadece kaçak yollarla giren, tankerlerle giren bir akaryakıt kaçağı tespit edildi ve o dönemde, TIR büyüklüğünde 163 tanker yakalanarak sorumluları adliyeye verildi ve adalet de gereğini yaptı. Tabiî, bu hadiseden sonra, o bölgede petrol tüketiminin büyük ölçüde arttığını müşahede ettik.

Petrol Ofisinin öyle bayileri geldi ki, Genel Müdürlükten, altı ay, bir sene hiç motorin (mazot) almamışlar. Demek ki, oradan giren kaçak petrolle bu meseleyi kapatmışlar, iş de rayına kendiliğinden o şekilde oturmuş; ama bunun üzerine gidilmiş, hadise kapatılmış ve bir yara ortadan kaldırılmıştır değerli milletvekilleri.

Bakınız, Aralık 1991 deki, yani geçen ayki rakamlara göre TÜPRAŞ'ın satışlarında büyük düşme var. Genel Müdürlüğe 470 bin ton sipariş verilmiş, buna mukabil 297 bin ton alınmış. Görüldüğü gibi, yaklaşık 170 bin ton civarında eksik satılmaya başlanmış. Petrol Ofisi bayileri 293 bin ton sipariş vermişler, 180 bin ton çekmişler, diğer şirketler, siparişlerinden, son üç ayda 450 bin ton civarında eksik motorin çekmişler.

Dünkü gazetelerde çıkan bir haberi huzurlarınıza getirmek istiyorum. Haberde, "Aksaray'da düzenlenen operasyonda 250 ton kaçak motorin ele geçirildi. Bir ihbarı değerlendiren Emniyet Müdürlüğü yetkilileri, 12 tankerde ki, 250 ton kaçak akaryakıta el koydular, 12 kişi gözaltına alındı ve mahkemece tutuklandı" diyor.

Değerli arkadaşlarım, petrolde kaçak kullanım, milletin, memleketin zararınadır. Zira, bugün, petrolün fiyatının üçte biri petrolün gerçek değeri ise, üçte ikisi de fon ve vergilerdir.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Sayın Keçeciler, bunları öğrenmekte geç kaldın...

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Şimdi için söylemiyorum, geçmişi de söylüyorum; dikkatli olun.

Şimdi, biz tüketimi 1990 yılında 3 milyon ton artırmışız. 3 milyon tonun litre olarak değeri yaklaşık 4,5 milyar litre eder. Her litrede bugün 2 bin lira vergi farz ederseniz; benzini bırakın, motorin üzerinden aşağı yukarı, 4,5 trilyon lira para eder arkadaşlar. Son derece önemli bir konudur.

Eğer siz ülkenizdeki fiyatları dikkatli bir şekilde ayarlamazsanız, çevremizde çok düşük bedellerle petrol satan ülkelerle komşuysanız, alacağınız zabıta tedbirleriyle bu kaçakçılığı durduramazsınız; sıkıntıya girersiniz. (DYP sıralarından "Biz zam yapmadık" sesleri)

Bakınız, ben size... Mademki öyle diyorsunuz, buyurun hep beraber bu işin üzerinde duralım. Diyorsunuz ki, "akaryakıt zammını biz yapmadık. Bizden evvelki hükümetin yapması icap eden zammı, biz devraldık. Cami avlusunda bulunan çocuk gibi, 20 günlük hükümetin zammı mı olur." Ama, bu söylediğinizi, çıkardığınız mevcut bir kararname tekzip ediyor. Bakın. 19 Aralıkta zam yaptınız; yüzde 9 ila yüzde 26 arasında değişen zamlar uyguladınız ve 21 Aralık tarihli Resmî Gazetede, oturdunuz, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunu değiştirdiniz. Süper benzinden eskiden yüzde 10, normal benzinden de yüzde 10 DFİF alınırdı. Siz süper benzinden alınan DFİF miktarını yüzde 41'e, normal benzinden alınanı yüzde 40'a; motorinden eskiden yüzde 5 DFİF alınırdı, onu yüzde 21'e, kalorifer yakıtından yüzde 5 alınırdı, onu yüzde 15'e çıkardınız ve diğer petrol ürünlerinden yüzde 5 alınırdı, yüzde 15'e çıkardınız. Yani, 19 Aralık günü yaptığınız zammın tamamı petrol sektörüne gitmedi, doğrudan doğruya

Hazineye gitti. Petrol sektörü, zarar etmiş de, kötüymüş de, ondan dolayı zam yapmaya mecbur kalmadınız. Onu açıklıkla vurgulayalım.

Biz, size petrol sektöründe kötü bir miras devretmedik. Geliniz, Türkiye'nin rakamlarına bakınız. İşte petrol üretimi meydandadır :

1969'dan 1984'e kadar Türkiye'nin ham petrol üretimi hep düşmüştür. 1969 yılında 3 milyon 600 bin tonmuş, 1984'te 2 milyon ton olmuş. 1990'da ise 1969 yılının rekorunu geçmişiz. Cumhuriyet tarihimizde, 1969 yılı, 3 milyon 600 bin tonla rekor bir üretim olmuştur. 1990 yılında 3 milyon 800 bin ton ham petrol üretmişizdir. 1991'de 4,5 milyon ton ham petrol üretmişiz. Bu sektör mü kötü bir miras? Böyle bir kötü miras mı devraldınız? Sizden Türkiye'yi teslim aldığımızda Türkiye'nin 18 milyon ton ham petrol işleyecek rafinaj kapasitesi vardı, bugün ise, bıraktığımızda 33 milyon ton ham petrol işleyecek rafinaj kapasitesi var. İzmir Aliağa Rafinerisi... (DYP sıralarından "Hani nerede?" sesleri)

AHMET SAYIN (Burdur) — Hangi rafineriyi yaptınız?

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Söyleyeyim efendim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) İzmir Aliağa Rafinerisini bıraktığınız zaman, 1983'te teslim aldığımızda 2 milyon ton kapasitesi vardı, şimdi 10 milyon ton kapasitesi vardır. (ANAP sıralarından alkışlar) Orta Anadolu Rafinerisi yeni yapıldı, sizin zamanınızda yoktu. İzmit Rafinerisi 10 milyon tondu, 13 milyon tona çıktı. (DYP sıralarından gürültüler)

SELAHATTİN KARADEMİR (Kahramanmaraş) — Yalan yanlış konuşma, sana yakışmıyor.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Hayır efendim, devletin rakamlarına bakınız.

Rafinerileri biz modernize ettik. Şimdi, 3 rafineride hidrokraking üniteleri kuruluyor, modernize ediliyor. Dünyanın en modern teknikleri getiriliyor ve yakında Türkiye'de rafineriler en iyi şekilde kullanılacak.

Bakınız, madem öyle, sizin miting meydanlarında söylediğiniz ifadelerden, bu Meclis kürsüsünden söylediğiniz ifadelerden hareket edelim. Doğru Yol Partisinin en üst düzeyde bir yetkilisi 7 Mayıs 1991'de bu kürsüden aynen şöyle söylüyor : "Bu rakamları yükselten, petrol fiyatlarını yükselten, keyfi idarenizdir. Günde, 70 bin varil üretilen yerli petrolü de hibe petrolü de dolara bağlayarak, dolar 4 bin liraya çıktı diye satıyorsunuz; ama bugün eğer yerli petrolü ve hibe petrolü bir tarafa atacak olursanız, varilini 16 dolar üzerinden aldığınız petrolün rafineri çıkışına bakarsanız, fiyatı 601 lira bile olmaz. Hesabını bilenler getirsin, bunun münakaşasını bu kürsüden yapalım. Rafineri çıkış fiyatı 601 lira bile olmayan benzini 2 600 liraya sattığınız zaman, bunun altında vatandaş ezilir, vatandaştan fazla vergi almış olursunuz" diyorsunuz. Muhalefette iken aynen böyle söylüyorsunuz. Yani, "petrolden alınan vergiler yüksektir" diyorsunuz. Bu sözü söyleyen siyasî parti, iktidara gelince ne yapar? Bakın, yetkiniz var; Hükümet, Akaryakıt Tüketim Vergisini yüzde 15 indirebilir. Yani, benzinden, motorinden aldığınız vergiyi yüzde 15 indirebilirsiniz, DFİF'i sıfırlayabilirsiniz, fonları sıfırlayabilirsiniz. Hükümetin yetkisi var, fonları aşağıya çekebilirsiniz. Fonları aşağıya çekmek şöyle dursun, bizim yüzde 5 olarak aldığımız fonu, siz yüzde 41'e çıkarıyorsunuz. Eski maliyeciler bilirler. Şöyle söylerlerdi : "Bir koyunun hem eti hem de sütü aynı zamanda yenmez." Vatandaştan hem yüzde 85 Akaryakıt Tüketim Vergisi alacaksınız hem de yüzde 5'lik fonu, yüzde 41'e çıkaracaksınız, ondan sonra da, "biz kötü miras devraldık" diyeceksiniz... Neyin kötü mirasını devraldınız? Petrol sektöründeki kuruluşlar, 1991 yılında en kârlı kuruluş-

lardır; Petrol Ofis 750 milyar lira kâr etmiştir, TÜPRAŞ 800 milyar lira kâr etmiştir, TPAO'nun kârı 1 trilyon 250 milyar liradır. Demek ki, biz size zarar eden petrol kuruluşları bırakmadık; zaten, yaptığınız zammı petrol kuruluşlarına vermediniz, DFİF'i yükseltmek suretiyle onu vergi olarak aldınız. Seçim meydanlarındaki vaatlerinizin, beyanlarınızın aksine, petrol üzerindeki vergiyi yükselttiniz. Biz iktidarı bıraktığımızda, Türkiye, Avrupa Topluluğu ülkelerinin en ucuz akaryakıt satan ülkesiydi, şimdi Türkiye, Avrupa Topluluğu ülkeleri içinde 6 ncı sırada yer alan, yani 6 ülkenin kendisinden daha ucuz akaryakıt sattığı bir konuma düşürülmüş oldu.

Beyler, o ülkelerin, Irak gibi, İran gibi, mazotu 900 liraya satan komşuları yok; bizim o komşularımız var...

BAŞKAN — Sayın Keçeciler, toparlamanızı rica ediyorum.

MEHMET KEÇECİLER (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Dikkatinizi şimdiden çekiyorum : Meydana gelen bu rahatsızlık, devletin, trilyonlara baliğ olan vergi kaybına yol açacaktır. Şimdiden, zamla, zulümle milletin üstüne geleceğinize, işte kaynak; gidin kaçağı durdurun, oradan vergi alın.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Keçeciler.

Gündem dışı konuşmaya, Hükümet adına cevap vermek üzere, Devlet Bakanı Sayın Şerif Ercan; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin çok saygıdeğer üyeleri; Sayın Keçecilerin konu dışına çıktıklarının, sanıyorum Sayın Divan da farkındadırlar. Konuları, sadece kaçak akaryakıt satışıyla ilgiliydi; ama kârlılıktan ve zamlardan söz ettiler.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Birbirine bağlı onlar, Sayın Bakan.

MAHMUT ORHON (Yozgat) — Zor mu geldi?

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Ben polemiğe girmeyeceğim; sadece konuyla ilgili olarak, az; fakat öz bilgiler sunmaya çalışacağım.

Ortada bir vakıa vardır; bir kaçak akaryakıt olayı söz konusudur. Uyarıları için teşekkür borçluyuz; ancak, bu, o kadar büyütülecek ve önemsenecek boyutlarda değildir. Zira... (ANAP sıralarından gürültüler)

Tahammül ederseniz açıklayacağım...

BAŞKAN — Efendim, müdahale etmeyelim lütfen.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Zira, bu olay, Batman civarında, Irak hudut kapısında vuku bulmaktadır. Ayrıca, yine, Sarp Kapısında İrandan intikal etmektedir.

MAHMUT ORHON (Yozgat) — Ankara'da satılıyor Sayın Bakan, sizin haberiniz yok.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Arz edeceğim efendim doğru olup, olmadığını.

Bu olay, şişme botlarla ülkeye getirilen ve sadece "mazot" adı verilen; ama mazot evsafına tam olarak haiz bulunmayan fuel-oil niteliğindeki vasıfsız mazottan ibarettir. Bilinmelidir ki, senede 20 milyon tonluk genel akaryakıt satışımız mevcuttur ve bunun 7 milyon tonu da ma-

zottan ibarettir. Bu kaçak olayla ilgili olarak, günde 1 000 ton kaçak yakıt getirildiğini varsaysak, yılda 360 bin tondan fazla bir kapasite oluşmamaktadır. Önce, varlığını kabul ediyoruz, akabinde de bunun büyütülecek bir olay olmadığını belirtiyoruz.

Bununla beraber, bir önlem alınması gerektiği inancı içindeyiz. Tabiî ki uyarılarınıza kulak vereceğiz, bunu saygıyla karşılıyoruz ve gerekli önlemleri almaya başlamış bulunmaktayız.

Saygıdeğer milletvekilleri, bunun çok büyük bir olay olmadığını, rafinerilerin üretimini etkileyecek boyuta ulaşmadığını, rafinerilerden yapılan dağıtımın tüm yurt sathında normal olarak devam etmekte bulunduğunu bilgilerinize, özellikle sunmak istiyorum. Gerekli önlemi almak üzere, kararlı olduğumuzu ve bunu başlattığımızı da Hükümet olarak belirtiyorum.

Gelen mazotun, sadece, hududa yakın belirli bölgelerde küçük bidonlar içinde satıldığını istihbar ettik. Bunun dışında büyük bir olayla karşılaşmış değiliz. Çok kalitesiz olan bu akaryakıtın, ucuzluğuna tamah edilerek kullanılması durumunda mekanik aletlerimizi zora soktuğunu ve yıprattığını da bilmekteyiz; ancak, halkımız, nedense, bu belirli bölgede -herhalde fiyat farkının yarattığı bir sonuç olsa gerek- buna ilgi göstermektedir.

Ben, çok önemli bir hususu bilgilerinize sunmak istiyorum : Sayın Keçeciler'in bakanlığı döneminde meydana gelen bu kabil olaylarla ilgili olarak basına yansıyan bir demeç vermişlerdi. Demeçleri aynen şöyledir : "Kaçakçılık değil, basit bir sınır ticaretidir bu olay." (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şimdi bunu büyütmenin âlemi var mı; ama ben, yine, Hükümetimiz adına, kutsal aylarımızın ilk kandil gününde bu uyarıları için teşekkür ediyor, kandillerini kutluyorum. Dolayısıyla bütün milletvekillerinin kandillerini kutluyor ve konuya özenle eğildiğimizin bilinmesini rica ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Çok teşekkür ederim Sayın Bakan.

Aslında, bugün ben de, "Allah, nice mübarek kandillere eriştirsin" demeyi düşünüyordum; ama acaba Başkanlık laisizmin dışına çıkmış olur mu diye tereddütteydim. Hükümetin şahadetiyle, bu iş caiz oldu; Allah mübarek etsin. (Alkışlar)

2. — Ankara Milletvekili İ. Melih Gökçek'in, yılbaşı dolayısıyla televizyon ve basın organlarının bazı neşriyatlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Şerif Ercan'ın cevabı

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, gündem dışı ikinci konuşmayı yapmak üzere, yılbaşı dolayısıyla televizyon ve basın organlarının bazı neşriyatı hakkında, Ankara Milletvekili Melih Gökçek'e söz veriyorum; buyurunuz Sayın Gökçek. (RP sıralarından alkışlar)

İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; ben de sözlerime, kandilinizi kutlayarak başlamak istiyorum. (SHP sıralarından "Ooo" sesleri)

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlarım; bugün size, yozlaşan toplumumuzla ilgili olarak görüşlerimizi aktarmak istiyorum.

"Sabah gazeteleri açıp bakıyorum, tümü çıplak resimlerle dolu. Çıplaklık, yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası oldu. Tek başına çıplaklık olsa, belki böyle dikkat çekmeyecek; ama bunu izleyen pislik, çirkinlik ve iğrençlik midemi bulandırıyor, hem ülkem hem de kendim adına.

Korkunç bir sürüçten geçiyoruz. Türkiye'de beyinlere yerleştirilmek için yıllarca pompalanan "köşeyi dön de nasıl dönersen dön!" anlayışının tohumları, işte, meyvesini verdi. Bir yanda

sömürülen, horlanan, iş bulamayan, enflasyonun altına silindir gibi ezilen çilekeş milyonlar; öte yanda ise, anormal bir lüks, şatafat, haram para, Mercedes ve BMW'ler, çıplak seks gösterileri, gece hayatı, iğrenç ve utanç verici manzaralar, diskoteklerde dudak dudağa öpüşen kadınlar, ithal malı şarkıcıların ve grupların seks gösterileri... Bunlara bir gecede ve döviz olarak milyarlarımız akıtılıyor. Ayıptır, ayıp! Aslında seks figürleri yapan; ama güya dans eden kadınların etekleri bellerine çıkmış, bacaklar ve göğüsler fora edilmiş, parayı bastırıp izleyenler alkolün de etkisiyle mayışmış... Defile yapılıyor, çıplak mankenlerle; otomobil sergisi açılıyor, çıplak kadınlarla; deterjan tanıtımı yapılıyor, çıplak genç kızlarla... Soyunmayana hayat yok. Ortalık eşcinsel, travesti ve dönmelerden geçilmiyor; toplumun bir kesimi kadınıyla erkeğiyle yozlaşmış, çoğu erkek artık kadınlara bakmıyor. Fuhuş piyasasında ille de travesti, homoseksüel veya dönme arıyor; sokaklar bunlarla dolu, sapıklık diz boyu. Hayat kadınlarının sayısı giderek artıyor; özellikle büyük kentlerimiz ve şimdi Karadeniz Bölgemiz ithal malı fahişelerle dolu. Rus, Romen, Uzakdoğulu yetmişiki milletin fahişesi Türkiye'yi mesken tutmuş. Bunlar, bir yandan döviz karşılığı fuhuş yapıyor, öte yandan da hastalık saçıyor.

Sadece bunlar mı?.. Büyük kentlerimiz, 'revü', 'dans grubu' adı altında gelen her ülkeden sanatçılarla kaynıyor. Bunların tümü döviz karşılığı fuhuş yapıyorlar. Lüks diskotekler, gece kulüpleri, barlar ve restoranlar tıklım tıklım dolu. Toplumun bir kesimi krallar gibi yaşıyor; buralarda iğrençliğin, rezilliğin bini bir paraya gidiyor; devlete beş kuruş vergi ödemeyen, topluma en ufak bir katkıda bulunmayan asalaklar, haramzadeler ve görgüsüzler, bu gibi yerlerde kurtlarını döküyor; adına 'yüksek sosyete' denilen bir topluluk, vur patlasın, çal oynasın yaşamı sürdürüyor. Onların umurunda mı Türkiye'de insanların açlığı, işsizliği, terör, Güneydoğu olayları ve daha nice sorunlar.

Toplum yozlaşıyor, çöküyor. Ahlak, gelenekler, örf ve âdetler, millî ve manevî değerler, insan, vatan ve millet sevgisi gibi kavramlar giderek çöp tenekesine atılıyor; el, etek öpmeyene, yağ çekmeyene, rüşvet yemeyene, yolsuzluk yapmayana, malı götürmeyene 'keriz' gözüyle bakılıyor.

Peki, ama bu ortamda basın ve televizyon ne yapıyor? Açınız gazeteleri; hemen hepsinin, sosyete, büyük patronlar, gece hayatı, çıplak resimlerle dolu olduğunu göreceksiniz. Sosyete dilberleri, çıplak mankenler, burnu, göğüsleri ve her tarafı en az on estetik ameliyattan geçmiş şarkıcılar, ithal malı ve fuhuşçu dans grupları, diskotek bebeleri, haramzadeler ekranda ve basında hep karşımızda değil mi? Çılgın partiler, aşk geceleri, siyahların kadınları, gecelerin kadınları, kadın ve erkek avcıları, çıplak mankenler, kadınsı erkekler-erkeksi kadınlar, görkemli diskolar, barlar; bunların yeni moda sosyetik patronları ve müşterileri, tamamen yozlaşmış bazı tipleri basında ve ekranda 24 saat karşınızda görmüyor musunuz? İşte televizyon : Soygun, vurgun, entrika dizileri; suya, sabuna dokunmayan programlar; sosyete bülbülü röpartajcı güzeller; belli para ilişkileri sonucunda yukarı makamların emriyle devletin ekranında programa çıkarılan ne idüğü belirsiz, cıvık, laubali ünlü kadınlarla yaşadığı aşkları bile reklam malzemesi olarak basına sunan, bir yandan da bu ilişkileriyle ticaret yapan, malı götüren sorumsuz tipler. Devir, böylelerinin devri..."

İBRAHİM GÜRDAL (Bursa) — Biz devraldık yavrum.

İ. MELİH GÖKÇEK (Devamla) — Ben senin yavrum değilim.

"Türkiye bu duruma geldiyse, basının hiç mi hatası yok? Çok var, maalesef çok var. Paralı kesimin, namussuzların, haramzadelerin yaşantısına ve reklamına alet olmuşuz. Önce kendi-

mize çekidüzen vermemiz gerekiyor ve çilekeş halkımız, bu iğrenç ortamda rahat bir nefes almayı bekliyor; daha çok bekler."

Değerli arkadaşlar, şu ana kadar sizlere okuduğum metin, her cümlesine yürekten katıldığım bir köşe yazısıdır. 3 Ocak tarihli, Emin Çölaşan imzasını taşıyan bu yazı, devlet eliyle teşvik edilen ve basın tarafından körüklenen ahlak tahribatını gerçekten mükemmel bir şekilde dile getirmektedir. Hükümet programında bu konuda hiçbir ciddî hususun yer almaması da son derece üzücüdür. Değerli Hükümet üyelerini ve Parlamento çatısı altındaki milletvekillerini, korkunç bir hızla içine itilmekte olduğumuz ahlakî çöküntünün durdurulması için önlem almaya davet ediyorum.

Beni dinleme lütfunda bulunduğunuz için hepinize saygılarımı sunuyorum. (RP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gökçek.

DEVLETİN BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Cevap vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Gökçek'in gündem dışı konuşmasına cevap vermek üzere, Devlet Bakanı Sayın Şerif Ercan; buyurun efendim.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine bir gündem dışı konuşmayla ilgili olarak huzurlarınızı işgal mecburiyetinde kaldım.

Sayın Gökçek, birtakım toplum değerlerinden, kendilerine göre birtakım çöküntülerden söz ettiler; hatta, 3 Ocak tarihli, Sayın Ümran Emin Çölaşan'ın yazısına değindiler. Bu sayın yazar, genel seçimler öncesi de bir yazı yazmış, o günkü hali pürmelalimizi dile getirmişti. Acaba burdan niye söz etmiyorlar? (DYP sıralarından alkışlar) Bu bir.

AHMET SAYIN (Burdur) — O zaman genel müdürdü.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — İkincisi : Bir toplumda iyisi de vardır kötüsü de vardır. Toplumun, bahsettikleri ve tek tek saydıkları birtakım kişileri, acaba iki ay içinde mi oluşmuştur; yoksa, devredilen bir tablonun fertleri midir? (DYP sıralarından alkışlar)

Birbirimizi kandırmaya, birbirimize değişik bir biçimde yaklaşmaya hiç gerek duymayalım. Ben, Hükümet adına bu cevabı verirken, gerekliliğine de pek inanmıyorum, ama bir hususu vurgulamak istiyorum; o da şu : Ortaya konulan birtakım hususlar mutlaka somut olmalı ve de bunun çareleri ortaya konulmalı. Sayın milletvekilinin, toplum içindeki bu çöküntüyle ilgili -ki, varsa, hiçbirimizin itirazı olamaz- temas ettikleri hususlar mutlaka doğrudur, buna itiraz kabil değildir; ancak, bunu, bugüne ve belli bir yönetime, belli bir zihniyete bağlamak yanlıştır. Çaresini ortaya koyup, yarayı birlikte sarmayı teklif etselerdi, çok daha alkış toplarlardı, çok daha başarılı olurlardı; ben bunu arz etmek için söz aldım.

Saygılar sunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

3. — İstanbul Milletvekili Cem Kozlu'nun, bürokrasideki bazı atamalara ilişkin konuşması ve Devlet Bakanı Şerif Ercan'ın cevabı

BAŞKAN — Gündem dışı son konuşmayı yapmak üzere, bürokrasideki bazı atamalar konusunda, İstanbul Milletvekili Sayın Cem Kozlu'ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kozlu. (ANAP sıralarından alkışlar)

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri: sözlerime başlamadan önce, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şu anda devlet bürokrasisini bir fırtına gibi kasıp kavuran, bürokrat ve memur kesimini tedirgin eden ve hatta felce uğratan bir kıyım ve partizanlık rüzgârına dikkatinizi çekmek için söz almış bulunuyorum. (DYP ve SHP sıralarından gürültüler)

İlk önce, mevcut tabloya, basınımıza da yansıdığı şekliyle bir göz atalım. Bakanlıklarda, müsteşarından genel müdürüne, şube müdürüne hatta şeflere kadar herkes, görevden alınma, uzak yerlere sürülme korkusundadır. Görevden alınanların yerine, yine bakanın, partiden ya da dost ve aile çevresinden birilerini getirme eğilimi görülmektedir. (DYP ve SHP sıralarından gürültüler)

SELİM SADAK (Şırnak) — Onlar sizin miraslarınız.

CEM KOZLU (Devamla) — Bunu ben söylemiyorum -bana tahammülsüzlük gösterebilirsiniz- basında çıkan yazılardan okuyorum; bari basına biraz tahammül gösterin.

Bir gazetenin manşetleri, şu gelişmeleri haykırıyor : "Bürokrasi felç olmuştur, parti kurmayları devlettedir." Evet, artık yeni bir çığır açılıyor; parti kurmayları, üyeleri, seçime girip başarısız olmuş adaylar, bürokrasinin çeşitli kademelerine yerleştirilmekte, onlara yer açabilmek için de, birçok ehliyetli ve başarılı bürokrat kıyıma uğratılmaktadır. Partizanlık, dalga, bürokrasinin en üstünden en alt kesimlere kadar yayılmaktadır.

Bakın, bir başyazarımız ne diyor : "Devlet kadrolarında görülmedik bir kıyım hareketi başlatılmıştır. Birçok görevlerdeki ehliyetli bürokratlara, işten el çektiriliyor, birçoklarının özlük hakları ortadan kaldırılıyor..." (DYP ve SHP sıralarından gürültüler)

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Dümenciler, dümenciler...

CEM KOZLU (Devamla) — Yine gazetelere yansıdığı şekilde, iktidarınızın bir ortağı, valilik ve emniyet müdürlüğü gibi kadrolardan kontenjan isteyebilmektedir. Devlet, iki ortak tarafından, sanki tasfiye halindeki bir ticarî şirket gibi paylaşılma yolundadır. İktidarın diğer ortağının grup sözcüsü, Yüce Meclisin bu kürsüsünden, paylaşımı söz konusu olan valilerin Güneydoğu Bölgesinde bulunanlarından şöyle bahsedebilmektedir : "Valiler ya çok genç ve tecrübesiz ya da çok yaşlı ve küskündürler" Evet, artık devlet, Hükümetine valisini beğendirememektedir.

Yarattığınız bu engizisyon havası, bu sisli puslu ortamdan, fırsatçılar, dedikoducular, muhbirler yararlanmaktadır.

İBRAHİM GÜRDAL (Bursa) — Prensleri mi getirelim?

CEM KOZLU (Devamla) — Nasıl mı...

Bir köşe yazarı tasvir ediyor : "Çoğunlukla yeteneksizlikleri, görevlerinde başarılı olamayışları nedeniyle üst düzeyde görev alamamış, kenarda kalmış kişiler, kazan kaynatmakta, kulis yapmakta, dedikodu ve çamur atma çarkını döndürmektedirler.

İktidarın tevessül ettiği çok vahim bir yöntem de, yerinden etmek istediği bazı bürokratlar için bir suçlama, karalama kampanyası sürdürmesidir." Nasıl mı... İşte, gene gazetelere yansıdığı şekilde okuyorum...

AHMET SAYIN (Burdur) — Gazete okumaya mı çıktın kardeşim?

CEM KOZLU (Devamla) — "Birçok bürokrat, şaibeli duruma getiriliyor; ama ciddî hiçbir delil ortaya sürülmüyor. Bazı şahısları batırmak için, düşmanca yollar kullanılarak, devletin makamları suiistimal ediliyor..."

İBRAHİM GÜRDAL (Bursa) — Ne demek "düşmanca yollar?"

CEM KOZLU (Devamla) — "Harekete geçirilen Başbakanlık müfettişleri, Yüksek Denetleme Kurulu elemanları, bakanlık müfettişleriyle bürokrası tam bir felç içine sokulmuş, her yer teftiş geçiriyor. Müfettişler baskı altındalar. Onlara, siyasî makamlar, ya yolsuzluk bulursunuz yahut işinizden olursunuz demekteler."

Sayın milletvekilleri, demokrasi ve hukuk sözcüklerini ağzından sakız gibi eksik etmeyen bu iktidar, kimsenin hakkında kesin hüküm haline gelmiş adlî bir karar olmadıkça suçlu sayılmayacağı ilkesini çamurlu ayaklar altında çiğnemektedir. (ANAP sıralarından alkışlar)

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Nereden gördün?

CEM KOZLU (Devamla) — Görevini sürdüren bazı bürokratlar ise, çok ilginç bir şekilde, gazete sütunlarında, hükümete güven verici davranışlara ve kararlara yönelmeye davet edilmektedirler.

Bu çamur ve iftira atma, bu tehdit, sindirme ve kaçırtma kampanyası yeterli görülmediğinden olsa, Sayın Başbakan, Hükümetin yapmakta olduğu toplu partizan atamalara, bir de sistem kılıfı bulmaya çalışmaktadır. Şöyle beyanet veriyor : "İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerinde iktidar değişince onlar da otomatikman istifa ederler. Siyasî iktidar isterse onları kullanır, isterse kullanmaz. Valiler, sefirler, müsteşarlar, genel müdürler bu cinstendir." Dünyayı çok yakından tanıdığını iddia eden Sayın Başbakan, kamuoyunu maksatlı olarak yanıltmak istemeyeceğine göre, herhalde giden-gelen heyetlerin yoğunluğundan bu gibi konuları takip ve tetkik etmeye vakit bulamıyor.

Halbuki, söz konusu iki ülkenin büyükelçiliklerine bir telefon etse, şu gerçekleri öğrenmesi kabil : İngiltere'de iktidar değişince sadece ve sadece bakanlar değişiyor. Müsteşar, genel müdür ve müsteşar yardımcıları değişmiyor. Bunu sorduğumda ilgili İngiliz Büyükelçiliği mensubu bir de şunu vurguladı : İngiltere'de müsteşarın tam tanımı, daimî müsteşardır. Evet, yanlış duymadınız, daimî müsteşardır.

AHMET SAYIN (Burdur) — Seni kim değiştirdi?

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Madem öyle, çift pasaportlu prensleri nereden getirdiniz?

CEM KOZLU (Devamla) — İngiltere'de KİT genel müdürleri de kontratlı çalıştıkları için onların değiştirilmesi de söz konusu değildir.

Amerika'da ise, bambaşka bir anayasal düzen vardır. Bildiğiniz gibi, orada başkanlık sistemi vardır ve icra organı olan kabine, yasama organı olan kongrenin içinden seçilmiyor ve hükümet, kongreye güvenoyu için gitmiyor. Amerika'da sadece müsteşarlar değişebiliyor; ancak, valiler, Sayın Başbakanın dediği gibi, iktidarlarla gidip gelmiyor. Çünkü, valiler de seçimle gelen kimselerdir.

AHMET SAYIN (Burdur) — Siz nasıl seçildiniz?

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Devletin valisinden bahsediyorsun; dikkatli konuş.

CEM KOZLU (Devamla) — Hayır efendim, hepsinin ayrı seçim zamanı var. Araştırmanız için büyükelçiliğe bir telefon etmeniz kâfidir.

Ayrıca, KİT'ler olmadığı için de KİT genel müdürlerinin değiştirilmesi söz konusu değil.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Valinin de tecrübesi var.

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim.

AHMET SAYIN (Burdur) — Sizi nasıl seçtiler?

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, böyle üçer beşer bağırınca araya gidiyor değerli fikirleriniz; teker teker konuşun da anlaşılsın bari.

CEM KOZLU (Devamla) — Kaldı ki, bir ayıbı örtmek için ithal veya yabancı patentli kılıflar aramanıza gerek yok. Yapılacak iş, bu ayıba; yani bu partizanca kıyıma son verin ve bizde mevcut olan, devletin devamlılığı ilkesine sahip çıkıp onu daha da güçlendirin.

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Sen de hesap vereceksin.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sıra sana da gelecek.

CEM KOZLU (Devamla) — Ancak, her gün duyduklarımız, gördüklerimiz ve okuduklarımız bizi ümitsizliğe sevk etmektedir.

Örneğin, Doğru Yol Partisinin Sayın Genel Başkan Yardımcısının, bürokraside kadrolaşmanın hızlandırılmasını istediğini ve "vatandaştan çok talep var, parti olarak ağlama duvarına döndük, kadrolaşma bir an önce sonuçlandırılsın" dediğini daha birkaç gün evvel gazetelerde okuduk.

Haysiyetiyle, kariyeriyle oynanan bürokratlar ve onların gözü yaşlı aileleri de bizim vatandaşlarımız değil mi?

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Siz kimin yerine geldiniz sayın konuşmacı?

BAŞKAN — Efendim, Sayın Sarıgül'ün yerine geldi, zatı âlinizin yerine gelmedi.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Görevden aldılar da öyle geldi.

BAŞKAN — Böyle bir usulümüz yok; istirham ederim... Nihayet bir gündem dışı konuşmadır ve arkadaşımızın, görüşlerini sunmak, en tabiî hakkıdır...

Devam buyurun Sayın Cem Kozlu.

CEM KOZLU (Devamla) — Sayın milletvekilleri, konunun sizleri çok rahatsız ettiğini görüyorum; ancak, şu hakikati gözardı etmeyin :

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Sen de hesap vereceksin!

CEM KOZLU (Devamla) — Ülkemizin yetişmiş yönetici kaynakları kıttır. Son yıllarda özel sektörde meydana gelen büyüme ve gelişme karşısında, bürokratik görevlerin cazibesi giderek azalmaktadır. Deliğin büyük, yamanın küçük olduğu bu yapıda, parti mensuplarımıza, seçimde başarılı olamamış adaylarımıza, genel merkez kurmaylarımıza illa belli koltukları parti çalışmaları karşılığı birer ödül gibi verebilmek için ehliyetli, çalışkan ve başarılı bürokratları alaşağı etmenin savunulur yanı yoktur. Bu koltuklar bir yarışmanın mansiyon ödülü değildir...

AHMET ŞEREF ERDEM (Burdur) — Zeki Çakan'dan bahset.

CEM KOZLU (Devamla) — ... uzun bürokratik kariyerlerin şerefli basamaklarıdır.

AHMET ŞEREF ERDEM (Burdur) — Zeki Çakan'dan bahsetsene?

CEM KOZLU (Devamla) — Vaktim az olduğu için -sizlere birçok örnek verebilirim- örnek vermekten imtina edeceğim. Yalnız, bu örneklerin; görevden aldığınız bürokratların temel suçu, eğer ANAP döneminde iktidarlarla uyumlu bir çalışma göstermek idiyse, sizin atamakta olduğunuz bürokratlar da sizinle uyumlu çalıştılar diye, ileride cezalandırılmanın endişesini taşımazlar mı?

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Sen de hesap vereceksin!

CEM KOZLU (Devamla) — Her çarşambanın bir perşembesi olduğunu düşünmezler mi?

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Sen, paçanı kurtar paçanı...

CEM KOZLU (Devamla) — Hükümete sesleniyorum; elinizdeki kaynakları iyi ve adil kullanın. Bir yönetici için, bulduğunla çalışmak, onları denemek, eksikliklerini tamamlamak, işin gereği ve doğrusudur.

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Daha yapmadık; yapacağız...

CEM KOZLU (Devamla) — Görevden alma, astın çalışması denendikten sonra ve performansı çeşitli yöntemlerle istenen seviyeye gelmez ise, tevessül edilecek son çaredir. Yangından mal kaçırır gibi, alelacele, gayri adil, gayri vicdanî bir şekilde partizanca yapılan tayinler devleti zaafa uğratır, hizmetleri aksatır; sonunda, yapanlara da yaramaz...

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Daha onu yapmadık.

CEM KOZLU (Devamla) — ... uzun vadede, değerli, ehliyetli insanları bürokrasiden kaçırtır, devlete küstürür.

Sayın milletvekilleri, bu İktidar bürokrasinin üst kademeleriyle oynadığı gibi, tüm memur camiasını da oyalamaktadır. KİT ürünlerine gereksiz ve insafsız oranlarda zam yapan Hükümet, sıra memurların ücretlerine gelince, birden, cimrileşmiştir. Hani memurlara sendika hakkı verilecekti; öyle olsaydı memur maaşları Hükümet tarafından tek taraflı olarak değil, toplupazarlık düzeni içinde tespit edilirdi.

BAŞKAN — Sayın Kozlu, toparlamanızı rica ediyorum.

CEM KOZLU (Devamla) — Oysa, Hükümet, bu zammı tek taraflı verdiği gibi, Sayın Başbakan yılın ikinci yarısında verecekleri ek zamla durumu telafi edeceklerini söylüyor. Yani, yılın ikinci yarısında memur maaşları gene Hükümet tarafından mı tayin edilecek?

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — O seni ilgilendirmez.

CEM KOZLU (Devamla) — O zaman, sendikalaşma işi ne oldu? Yoksa o da mı iki anahtar ve yeşil kartla birlikte başka bir bahara kaldı?

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Hırsızlar ve uşaklar gidecek!.. Bunu yazın...

CEM KOZLU (Devamla) — Memurlarımızı ücret politikanızla ezer, sendikalaşma beklentisi ile oyalarken, bürokrasinin üst düzeylerini de partizanca kıyımınızla çökertiyorsunuz. Halkımızı oyalamak için uzlaşmacı bir maske takarken, devleti içinden kamplara bölüyor, uzlaşma yerine, acı, kin ve gözyaşı üretiyorsunuz.

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Sen nereden geldin?

CEM KOZLU (Devamla) — Gelin bu davranıştan vaz geçin, partizanlığa son verin, devletin süreklilik ve yansızlığını koruyun; aksi halde, çökerteceğiniz kurumların altında ilk ezilen sizin iktidarınız olur.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kozlu.

Gündem dışı konuşmaya Hükümet adına cevap vermek üzere, Devlet Bakanı Sayın Şerif Ercan; buyurun efendim.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir önceki konuşmam ne kadar kısa ise, bu konuşmam da o kadar uzun olacak; zira, atamalarla ilgili olarak, çok talihsiz bir konuşmacı seçilmiş. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) İşe buradan başlamak lazım.

Sayın Kozlu'ya bir soru soruyorum : Devlet hizmetinde kaç yıl emeğiniz oldu ki, Türk Hava Yolları gibi bir büyük KİT'in başına getirildiniz? (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Politik bir kişi olmasaydınız, zamanın yönetiminin bir elemanı olmasaydınız, acaba orada görev yapabilir miydiniz? (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sizin bugün parlamenter sıfatı taşımanız, politika ile içiçe girdiğinizin bir delili değil midir? (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sizin değil midir?..

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Bu bir vakıadır, ilahî bir tecellidir, özeleştiridir; aynada kendilerini gördüler... (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Efendim, şimdi işin esasına gelelim : Hükümet olarak, programda yer verdiğimiz belli hedeflerimizi gerçekleştirmek için, mutlaka birtakım işler yapmak zorunluluğundayız. Bir kadro oluşturmak zorundayız; ama, bu kadroyu, partizan bir kadro olarak değil; partizanlığa son veren devlet kadrosu olarak oluşturmalıyız. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) — İl ve İlçe başkanlarından kadro oluşturmaya başladınız.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Bizi bu hedeflere ulaştıracak olan mekanizma, devletin üst kademe yöneticileridir. Hükümetin, beraber çalışacağı üst düzey bürokratları, belirlemesi en doğal hakkıdır.

MAHMUT ORHON (Yozgat) — Matbaa işçilerini de değiştirdiniz.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Bu uygulama dünyanın her yerinde böyledir, bizde de geçmişte böyle olmuştur, bundan sonra da böyle olacaktır; kimse önleyemez. Bu gerçeklerin ışığında yola çıkalım. Tabiî, bu, sınırsız bir şey değil.

Sayın milletvekilleri, bir atama yaparken neye dikkat etmemiz lazım; dikkatinize sunuyorum : Yapılan atamaların kanuna ve nizama uygun olması lazım. Biz, Hükümet olarak, bu hususa azami şekilde riayet ediyoruz; kanun ve nizamın dışında bir seçme yapmıyoruz.

İkinci önemli husus : Görev değişikliğinde personelin özlük haklarına saygı göstermektir. Biz de personelin müktesep haklarına, kanun ve nizam altındaki haklarına saygı gösteriyoruz, onda en ufak bir şekilde azaltma meydana getirmiyoruz; kimsenin kutsal hakkına el uzatmıyoruz.

MAHMUT ORHON (Yozgat) — İsterseniz gasp edin. Gasp etmeniz mi lazım?

BAŞKAN — Efendim, müdahale etmeyelim.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Devamla) — Üçüncü husus : Yeni görev verilen kişilerin, görevin ehli olmasıdır. Biz, görevi ehline teslim ediyoruz. Bir gün dahi görev yapmayan

kişilerin, devlet yönetiminde nerelere geldiği, bundan önceki yönetimde ortadadır. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo Bakan" sesleri, alkışlar)

Özet olarak : Verdiğimiz sözleri yerine getirebilmek için, iş yapmak ve bu işi yapabilmek için de, yönetimin başına ehil kişileri getirmek zorundayız. Bundan hiçbir iktidar kaçınamaz. Bu çerçeve içinde görev değişikliği, tabiatıyla çok normaldir. Nitekim, Sayın Mesut Yılmaz, iktidar değişikliği söz konusu olmadığı halde, sadece lider değişikliği bahanesiyle, 23 Haziran 1991 ila 19 Kasım 1991 tarihleri arasında, yani 150 gün içerisinde, tam 2 221 üst düzey yöneticisinin atamasını yapmışlardır. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu, müşterek atamalardır. Biz ise, 20 Kasım 1991 tarihinden 9 Ocak 1992 tarihine kadar -şu 50 gün içerisinde- sadece 75 kişinin atamasını yapmış bulunuyoruz. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar) Bu hususu takdirlerinize sunuyorum.

Biz -çok özellikle belirtiyorum- bir gün dahi devlet hizmeti görmeyen kişileri, önemli devlet kuruluşlarının başına getirmedik. Biz, papatya toplantılarına katılan ve onları karşılayan valiler dönemi yaşamadık. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz, kimlerin boyuna kadar politikaya girdiğini bildiğimiz halde, kişileri karalama kampanyası açmadık ve de il ve ilçe başkanlığı yapan kişileri işbaşına getirmedik. Bundan önceki yönetimde, KİT'lerdeki atamalarına dikkat ederseniz, parti yöneticileri de vardır. Biz, devleti partizanlıktan arıtma çabası içindeyiz. Yaptığımız atamalar, özlük haklarına saygılı, kanun ve nizama uygun ve de ehliliğine göre yapılmış atamalardır. Bu hususları özellikle belirtiyor ve bu açıklamayı yapma fırsatını verdikleri için, Sayın Kozlu'ya teşekkür ediyorum.

Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkan, şahsıma sataşma vardır; İçtüzüğün 70 inci maddesine göre söz istiyorum.

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Sayın Bakan, benim de ismimi zikrederek bir iddiada bulundu; iddiası asılsızdır. Zaten, üst düzeyde bu sayıda devlet memuriyeti yoktur; bizim değiştirmemiz de mümkün değildir. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Gündeme geçiyoruz...

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkan, şahsıma sataşma vardır, söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim?..

CEM KOZLU (İstanbul) — Şahsıma sataşma vardır Sayın Başkan, söz istiyorum. (DYP sıralarından "Ne sataşması" sesleri)

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun, sayın milletvekilinin müracaatını alayım.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Efendim, rakamlar, Başbakanlık Personel Genel Müdürlüğündeki arşivden alınmıştır. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, beyanlar tutanaklara geçmiştir.

Sayın Kozlu, buyurun efendim.

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkan, şahsıma sataşma vardır; söz istiyorum.

BAŞKAN — Hangi noktada, hangi ifadeyle efendim?

CEM KOZLU (İstanbul) — Hem geçmişimle ilgili hem politik konumumla ilgili... (DYP ve SHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Kozlu, size sataşma dolayısıyla söz verebilmem için, Sayın Bakanın ifadesinden bir noktayı, bir ibareyi, bir atfı, bir sıfatlandırmayı zikretmeniz gerekir.

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkanım, bir günlük devlet kariyerim olmadığından bahsettiler.

TURHAN TAYAN (Bursa) — Hayır efendim, sataşma yok!

BAŞKAN — Efendim, yeni bir sataşmaya yol açmamak ricasıyla, bu hususu tavzih için size söz veriyorum.

Buyurun.

TURHAN TAYAN (Bursa) — Sataşma yok!..

MAHMUT ALINAK (Şırnak) — Bu, sataşma olur mu?..

BAŞKAN — Olur efendim, 70 inci maddeye göre...

Şimdi, ben, zatı âlinize, "çok akıllısınız" dediğim zaman başkadır, "az akıllısınız" dediğim zaman başkadır. Peki, böyle bir ifade, "çok hizmetiniz var", "bir gün bile hizmetiniz yok" ... Bu bir açıklamayı gerektirmez mi değerli arkadaşlarım? (DYP sıralarından gürültüler) İstirham ederim...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Konuşsun, konuşsun...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kozlu.

CEM KOZLU (İstanbul) — Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Burada Sayın Bakanımızın dediği istikamet çok önemlidir. Evet, ben, bürokrasiden, bu Yüce Meclisin, bu salonuna geldim; ama, aramızda her partiden, aynı istikamette, bürokrasiden bu Yüce Meclise gelen arkadaşlarımız var. Biz, politikaya soyunmuş ve sonra tekrar bürokrasiye dönen arkadaşların tayinlerini eleştirdik. Burada mühim olan konu budur.

AHMET ŞEREF ERDEM (Burdur) — Bürokrasiye gelişini anlat.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun.

CEM KOZLU (Devamla) — Diğer konuda...

BAŞKAN — Sayın Kozlu, bir dakika...

Zatı âliniz, ilk konuşmacıdan bu ana, zabıtları tetkik edin, kürsüdekilerden fazla konuşuyorsunuz. Mecliste marifet, yerinizden konuşmak değil, buradan konuşmaktır. Buraya bekleriz!.. (ANAP sıralarından alkışlar)

Müsaade buyurun.

CEM KOZLU (Devamla) — Sayın Bakanımın iddia ettikleri gibi, ben, sıfır günlük devlet tecrübesiyle bürokrasiye gelmedim. Bürokrasiye geldiğimde 4 yıllık devlet tecrübem vardı; bu, devletin kayıtlarında mevcuttur. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, gülüşmeler!..)

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Nasıl geldiğini anlat.

CEM KOZLU (Devamla) — Bir dakika... Bir dakika... Geldiğim konumu anlatacağım, biraz dinlerseniz anlatacağım.

MEHMET ÇEBİ (Samsun) — Anlat bakalım!..

CEM KOZLU (Devamla) — Susarsan anlatacağım ancak, çünkü, Allah, hem dinlemeyi hem konuşmayı nasip etmemiş...

Geldiğim mevki, bir işletmenin yönetimini gerektiren bir mevki idi. Bu mevki ile ilgili, sadece üniversite tahsilim, doktora dahil, 10 yıldır. Benim bu göreve gelişimin temel nedeni, o zaman, bu gibi konumlarda bu yolun gerektirdiği, bu pozisyonun gerektirdiği tahsil ve tecrübeye özel sektörde de sahip olduğumdur. Sizler de yaptığınız tayinlerde, aynı şekilde göreceksiniz, sizler de aynı ihtiyacı hissedeceksiniz; sadece devletten değil, üniversitelerden, çok çeşitli yerlerden tecrübeli arkadaşları getireceksiniz.

Bizim itiraz ettiğimiz, politikaya soyunmuş, politize olmuş kişilerin, devletin yüksek görevlerine getirilmesidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kozlu.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan?..

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan. (Gürültüler)

Beyefendiler, müsaade buyurun, Sayın Bakanın mütalaasını alalım.

DEVLET BAKANI ŞERİF ERCAN (Edirne) — Sayın Başkan, mukabil bir açıklamada bulunmak istiyorum. Ben, Sayın Kozlu'ya, "bir gün dahi devlet memuriyeti yapmadınız" demedim. Bir gün dahi devlet memuriyeti yapmayanların, KİT'lerin en önemli görevlerine getirildiklerini söyledim.

İkincisi, ben kendilerine, "ne kadar devlet hizmetiniz var" dedim. Teşekkür ederim; kendiliklerinden söylediler!.. (ANAP sıralarından gürültüler, DYP sıralarından alkışlar)

MAHMUT ORHON (Yozgat) — Söylediklerinizin hepsi zabıtlarda var Sayın Bakan. Söylediklerinizden haberiniz yok.

BAŞKAN — Efendim, gündem dışı görüşmeler tamamlanmış bulunmaktadır.

Gündeme geçiyoruz.

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. — Kocaeli Milletvekili Şevket Kazan ve 19 arkadaşının, emeklilerin içinde bulundukları durumu ve onları bu durumdan kurtarmak için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Meclis araştırmasına ilişkin önergesi (10/9)

BAŞKAN — "Sunuşlar" bölümünde, iki adet Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başta Bağ-Kur olmak üzere SSK ve Emekli Sandığından emekli aylığı alan, ama bugün için ciddî sıkıntılar içinde bulunan emeklilerin içinde bulunduğu durumları tespit etmek, araştırmak ve alınacak çok yönlü tedbirleri ortaya koymak için Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğünün 102 nci maddesi gereğince Meclis araştırması açılmasını saygıyla arz ederiz.

Son yıllarda uygulanan ekonomik politikalar ve seyreden yüksek enflasyon sebebiyle büyük mağduriyete uğrayan toplum kesimlerinin ilk sırasında emekliler gelmektedir. Başta Bağ-Kur emeklileri olmak üzere, SSK ve T.C. Emekli Sandığından emekli aylığı alan ve sayıları her geçen gün artan milyonlarca insan perişan vaziyettedir. Aldığı aylıkla insanca yaşamak şöyle dursun, günlük zarurî ihtiyaçlarını dahi karşılayamamaktadır. İlaç ve tedavi giderleri ilgili kurumca ödenmediği için zaman zaman bu insanlar ortada kalmakta, bu yüzden büyük sıkıntılara düşmektedir. Ödenen ikramiyeler ile başını sokacak bir ev bile alma imkânından mahrum kalmıştır. Bağlanan emekli aylığı kira parası bile değildir. Kesilen primler ise birçok Avrupa ülkesinden fazladır. Bir misal olarak vermek gerekirse, işçilerden kesilen primler, Batı Belçika'da % 6, Hollanda'da % 7,05, İtalya'da % 7,15, Yunanistan'da % 4,75 iken bizde % 9 dur. En yüksek primi ödediği halde en düşük ücreti almaktadır. Emekli kesimleri arasındaki uçurum da gittikçe büyümekte, büyük haksızlıklar doğmaktadır. Uygulanan sistem kırgınlıklara ve dargınlıklara sebep olmaktadır.

Açlığa ve sefalete terk edilen bu insanlar, toplumun en değerli varlıklarıdır. Bugün, ülke olarak neyimiz varsa, maddî ve manevî varlığımızın asıl sahipleridir. Bunları bu insanlara borçluyuz.

Emekliler her toplumun geçmişidir. Bu insanlar bilgiyi, tecrübeyi, çalışkanlığı temsil eder. Onlara gösterilecek ilgi, sağlanacak her türlü imkân, medenî bir toplum olup olmadığımızın göstergesidir. Ama, görünen odur ki, bu yönde yapılan fazla bir şey yoktur. Maddî ve manevî yönden büyük sıkıntı içindedirler. Katsayı artışları ile sağlanan imkânlar çok kısa sürede eriyip gitmektedir.

Büyük şehirlerde emeklilerin gidebileceği sosyal tesisler kurulamamıştır. Yalnızlığını giderecek, onu terk edilmiş insan psikolojisinden kurtaracak, bilgi ve tecrübesini aktaracağı, paylaşacağı ortamlar ne yazık ki hazırlanmamıştır. TBMM'mizin de bu konuya yeteri kadar eğildiğini söylemek mümkün değildir.

Bütün bunlardan ve ilave edilebilecek başkaca sebeplerden dolayı, bütün emeklilerin, içinde bulundukları durumdan kurtulması için alınacak çok yönlü tedbirleri araştırmak, tespit etmek ve uygulamaya konur hale getirmek için bir Meclis araştırması açılmasında sayısız faydalar olacaktır.

Şevket Kazan
Kocaeli

Ahmet Fevzi İnceöz
Tokat

İ. Melih Gökçek
Ankara

Ömer Ekinci
Ankara

Salih Kapusuz
Kayseri

Şinasi Yavuz
Erzurum

Ahmet Arıkan
Sivas

Abdullatif Şener
Sivas

Mustafa Baş
İstanbul

Hüseyin Erdal
Yozgat

Mustafa Ünaldı
Konya

Cevat Ayhan
Sakarya

Mehmet Elkatmış
Nevşehir
Şaban Bayrak
Kayseri
Ali Oğuz
İstanbul
Lütfü Doğan
Gümüşhane
Abit Kıvrak
Konya
Ahmet Remzi Hatip
Konya
Hasan Dikici
Kahramanmaraş
Ahmet Cemil Tunç
Elazığ

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

2. — Aksaray Milletvekili İsmet Gür ve 16 arkadaşının, ülkemizde görülen sığır vebası hastalığının yaygınlaşma sebeplerini tespit etmek ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün idarî yapısını ve bu hususlaki çalışmalarını incelemek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemiz, son yıllardaki sanayileşme çabalarına karşılık halen büyük ölçüde bir tarım ülkesidir. Daha da önemlisiyse, ülkemiz, tarım alanında ciddî ve büyük atılımlar yapabilecek imkân ve kapasiteye sahiptir.

Toplam millî gelirimiz içinde tarımın payı yüzde 15, hayvancılığımızın tarım içindeki payı ise yüzde 36 civarındadır. Ülkemizde sığır varlığı 12,5 milyon, koyun varlığı ise 43 milyon civarındadır.

Türkiye'de hayvan sağlığı ile ilgili olarak 3 285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan yönetmelik yürürlükte olup, kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen ihbarı mecburî hastalıklar bakanlıkça tespit edilip Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Bunlar 16 adet hastalıktır ve sığır vebası da bunlardan biridir. Ayrıca, Türkiye, 1924 yılında kurulan ve 114 ülkenin üye olduğu OIE (Office Internationale Epizootica) nın da ilk üyelerindendir. OIE'nin A listesi ihbarı uluslararası düzeyde mecburî olan sığır vebasını da dolayısıyla ihtiva etmektedir.

Sığır vebası akut ve çok bulaşıcı virütik bir hastalıktır.

Ülkemizde en son 1969 yılında görülen ve eradike edilen hastalık, 1991 yılı Eylül ayında komşu ülkelerden memleketimize sıçramıştır.

Son günlerde yazılı basında, TV'de büyük yankılar uyandıran ve hayvancılığımıza büyük darbe vuran sığır vebası, İran ve Irak sınırlarındaki tampon bölgelerde, aşılamalara rağmen, İran'dan kaçak gelen hastalıklı hayvanlarla ülkemize bulaşmıştır.

Sığır vebası ilk defa Van'da Eylül 1991 de görülmüştür. Hastalığın ikinci çıkış yeri Diyarbakır'dır.

Bu hastalık, anında tespit ve teşhis edilmesine rağmen, bilahara yeterli tedbirlerin alınamaması sebebiyle tüm ülkeye yayılmıştır. Bunun sonucu olarak 2 500 civarında sığır bu hastalıktan ölmüştür. Ayrıca, 12 000 civarında hayvan mecburen itlaf edilmiştir. Halkımız tarafından resmî makamlara bildirilmediği için ölen hayvan sayısı daha üst seviyelerde bulunmaktadır.

Bu hastalıktan dolayı ülkemizin ekonomi kaybı ve ülkemiz hayvancılığının gördüğü zarar 1 trilyon TL. civarındadır. Ayrıca, 5 yıl süreyle canlı hayvan ve hayvansal ürünler ihracında büyük güçlüklerle karşılaşacağımız dikkate alınırsa, bu zararın büyük boyutları anlaşılmış olur.

Bu hastalığın kısa sürede önlenmesi için gerekli kadro, araç, gereç ve finansman imkânları mevcut olmasına rağmen, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesindeki yapılanmanın yeterli ve gerekli şekilde olmaması sebebiyle, bu vahim tablo oluşmuştur. Bu vahim tabloya seçim döneminin öteden beri getirdiği bürokratik durgunluklar gerekçe gösterilebilirse de, asıl mesele, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğünün 1983 yılında kaldırılarak Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü adı altında karmaşık ve yetersiz oluşum ve organizasyonlardır.

Bu sebeple, ülkemizde görülen ve süratle yaygınlaşarak büyük ekonomik kayıplara ve insan sağlığını da olumsuz etkileyen sığır vebası olayının derinlemesine incelenmesi zaruridir.

Sığır vebası hastalığının yaygınlaşma sebeplerinin tespiti ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün idarî yapısının ve bu hususlaki çalışmalarının incelenebilmesi için Anayasa ve İçtüzüğün ilgili maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını öneriyoruz.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

İsmet Gür
Aksaray

Halil Demir
Aksaray

Refaiddin Şahin
Ordu

Rıza Müftüoğlu
Erzurum

Mahmut Öztürk
Aksaray

Osman Özbek
Konya

Osman Develioğlu
Kayseri

Esat Bütün
Kahramanmaraş

İbrahim Kumaş
Tokat

Muhsin Yazıcıoğlu
Sivas

Yaşar Erbaz
Yozgat

Ökkeş Şendiller
Kahramanmaraş

Tuncay Şekercioğlu
Elazığ

Koray Aydın
Trabzon

Oktay Öztürk
Erzurum

Muharrem Şemsek
Çorum

Ahmet Özdemir
Tokat

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

Okunmuş bulunan önergeler gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırasında yapılacaktır.

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Federal Almanya Parlamentosu nezdinde, Türkiye ile Federal Almanya arasındaki mevcut ilişkilerin geliştirilmesi ve anılan Parlamento yetkililerinin Türkiye'deki son gelişmeler hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla üç kişilik bir parlamento heyetinin bu ülkeye gönderilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/238)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutup oylarınıza sunacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Federal Almanya Parlamentosu nezdinde, Türkiye ile Federal Almanya arasındaki mevcut ilişkilerin geliştirilmesi ve anılan Parlamento yetkililerinin Türkiye'deki son gelişmeler hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla, Dışişleri Bakanlığının 13 Ocak 1992 tarih ve İADA/4-06-03 sayılı bu konudaki önerisi üzerine; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 7 Ocak 1992 tarih ve 5 sayılı konuya ilişkin Kararında belirtilen uygun görüş muvacehesinde, Federal Almanya'ya "3 kişilik" bir Parlamento Heyetimizin gönderilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasvibine sunulur.

Hüsamettin Cindoruk
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN — Okunmuş bulunan tezkereyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmına geçiyoruz.

V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 arkadaşının, ülkemizdeki özürlülerin problemleri ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaları tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3)

BAŞKAN — 1 inci sıradaki, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 arkadaşının, ülkemizdeki özürlülerin problemleri ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin öngörüşmesine başlıyoruz.

Hükümet?.. Burada.

Önergeyi tekrar okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

"Türkiye'de özürlülerin problemleri, alınacak tedbirler ve uygulamaya konulacak yeni politikalar" konusunda Anayasanın 98 inci maddesi ve TBMM İçtüzüğünün 102 nci maddesi gereğince bir Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Necmettin Erbakan
Konya
ve arkadaşları

Gerekçe

Sakatlık, bir diğer deyimle özürlülük, tarihin her döneminde milletlerin çok ciddî bir problemi olmaya devam etmiştir. Her toplumun sakatlara ilgisi değişik tarzlarda ortaya çıkmıştır. Özellikle ceddimizin sakatlara bakış açısı bizim için gurur kaynağı olmuştur.

Avrupa, zihinsel özürlüleri, pranga mahkûmları gibi, zincirlere bağlarken, Osmanlı Devletinde kurulan şifahanelerde zihinsel özürlüler müzik sesi, su sesi ve kuş sesi ile tedavi edilmekte idiler.

Ancak, asrımızda sakatlar konusunda Batı toplumu uyanmaya başlamış ve ciddî atılımlar yapmıştır.

Buna karşı, Türkiye, sakatlar konusunda çok gerilerde kalmıştır. Bugün Türkiye'de devletin en ihmal ettiği konuların başında sakatlık meselesi gelmektedir.

Bugün dünya standartlarına göre, Türkiye'de yaklaşık 6 milyon sakat bulunmaktadır. Bu sakatlıkları ağır zihinsel özürlüler, eğitilebilir zihinsel özürlüler, işitme özürlüler, görme özürlüler, ortopedik özürlüler gibi değişik özürlü gruplarında toplamak mümkündür.

Gene hastalıklar dolayısıyla yatağa bağımlı hale gelen ve devamlı rutin bakım isteyen yatalak yaşlılarımızı da bir diğer özürlü grubu olarak kabul etmekteyiz.

Bu insanlara hizmet veren devlet kuruluşları yok denecek kadar azdır. Devletin ilgisizliği, çaresiz kalan sakat velilerini özel kuruluşlar kurmaya, kurulan dernek ve vakıflar vasıtasıyla hizmet üretimine mecbur bırakmıştır.

Bugün Türkiye'de bu dernek vakıf veya özel kuruluşların kurduğu müesseselerden faydalananlar ise maalesef yüzde 90 müesseseyi kuran velilerin sakat çocuklarıdır. Bu aileler de genellikle hali vakti yerinde olan ailelerdir.

Dar gelirli vatandaşlarımızın sakat çocukları ise gerekli ilgiyi, rehabilitasyon ve eğitimi görememektedirler. Bugüne kadar basın ve televizyon da bu konulara gerekli ağırlığı vermemiştir.

Sakatlık meselesinin önemi, maalesef toplum tarafından tam olarak algılanamamaktadır. Ancak, sakat çocuğu olan aileler hadisenin önemini kavramaktadır. Fakat, bu ailelerin gayretleri bireysel olduğundan ve devlet desteğinden mahrum olduklarından, göstermelik kampanyalar neticeyi çözmekten çok uzaktadır.

Bu konudaki yetersiz ve dağınık çalışmaların acilen toplanması gerekmektedir.

İşte bütün bu sebeplerden dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuya acilen eğilmesi, sakatların rehabilitasyonu, sakatların eğitimi, sakatların üretici hale getirilmesi, sakatların hayat şartlarının iyileştirilmesi, sakatların istihdamı konularında alınacak acil tedbirlerin tespiti ve bu konularda yapılacak hukukî düzenlemelerin hazırlanması ile kalıcı bir devlet politikasının oluşması için Meclis araştırması açılması zarureti vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirlerine sunarız.

BAŞKAN — İçtüzüğümüze göre, Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda, Hükümete, siyasî parti gruplarına ve önergedeki birinci imza sahibine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri, Hükümet ve gruplar için 20, önergedeki imza sahibi için 10 dakikadır.

İlk sözü, Hükümet adına, Devlet Bakanı Sayın Güler İleri'ye veriyorum, buyurun Sayın Bakan. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI GÜLER İLERİ (Tokat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle, Bakanlığımın hizmet alanlarından sadece birisi olan ve hizmetin tümünü Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Sağlık Bakanlıklarıyla birlikte yürüttüğüm özürlü vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgili Meclis araştırması önergesini teşekkürle karşıladığımı belirtmek isterim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sakatlık, tarihin her döneminde toplumların kaçınılmaz bir sorun alanını oluşturmaktadır. Günümüzde, ülkemiz açısından da üzerinde önemle durulması gerekli bir sosyal yara olarak kendisini hissettirmektedir. Bedensel, zihinsel, ruhsal ve sosyal özelliklerinde belirli bir oranda ve sürekli olarak fonksiyon kaybı veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uymayan ve sakat veya özürlü olarak tanımlanan vatandaşlarımıza her türlü hizmetin götürülmesi, Hükümetimizin temel amaçları arasında bulunmaktadır. Ülkemizde sakatlara ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler şimdiyedek yapılagelmiştir. Yasal açıdan temelde oldukça yeterli hükümlerin varlığına karşın, uygulamada gözlenen darboğazlar nedeniyle sorunun bir türlü çözüme kavuşturulamadığı görülmektedir.

Çok yönlü ve çok boyutlu bir özelliğe sahip bulunan bu konuyu, Hükümetimiz, hassasiyetle ele almıştır. Hükümetimiz, sakatların sorunlarının çözümü ile ilgili çeşitli tedbirleri yürürlüğe koyarak, soruna etkili şekilde çözüm bulma arzu ve azmi içindedir. Amacımız, toplumun bu konuda bilinçli kılınmasını sağlamak ve özel eğitime muhtaç özürlü çocuklarımızın eğitimlerini gerçekleştirmek için, özel eğitim uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak; sakatların tıbbî, meslekî ve sosyal rehabilitasyonlarını etkili bir biçimde yerine getirecek hizmet ve uygulamalara hız vermek; onların bir iş ve meslek edinmelerine yardımcı olmak ve böylece tüketicilikten kurtarılarak, üretici bir düzeye getirilmelerini sağlamak; bu amaç çerçevesinde, korumalı işyerlerinin açılmasına hız vermek, sakat vatandaşlarımızın da sosyal güvenliklerini garanti altına almak, sahip oldukları hakları yeterli düzeye çıkarmak, sürekli bakıma ve rehabilitasyona muhtaç sakat vatandaşlarımız için bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini yeterli düzeye çıkarmaktır ve nihayet, sosyal hukuk devleti olmanın bir gereği olarak, devletimiz, sakat vatandaşlarımıza dinamik bir yaklaşımla sahip çıkacaktır, onların sorunlarını insan vakar ve hassasiyetine yaraşır bir şekilde çözüme kavuşturacaktır.

Açıkladığımız bu nedenler ışığında, Hükümetimizin, özürlü vatandaşlarımızla ilgili öngördüğü hizmetin, devraldığımız şu andaki durumunun saptanması yanında, gereklerinin de belirlenmesinde yardımcı olacağına açıkyüreklilikle inandığımız Yüce Meclis araştırmasında kuşkusuz yarar görmekteyiz. Takdir Yüce Meclisimizindir.

Saygılarımla. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Anavatan Partisi Grubu adına, Kütahya Milletvekili Sayın Rauf Ertekin.

Buyurun Sayın Ertekin. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Türkiye'de özürlülerin problemleri, alınacak tedbirler ve uygulanmaya konulacak politikalar konusunda Konya Milletvekili Sayın Necmettin Erbakan ve arkadaşları tarafından verilen araştırma önergesi üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Yüce Heyetinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçmişine, geleneklerine ve manevî değerlerine sahip çıkan bir toplum için, çok önemli olan bir konuyu gündeme getirmelerinden dolayı, önerge sahibi arkadaşlarımıza huzurunuzda teşekkür etmek suretiyle sözlerime başlamak istiyorum.

Önergede de ifade edildiği gibi, geçmiş tarihimizi incelediğimiz zaman görmekteyiz ki, Türk toplumu, tarihin her döneminde, sakat, özürlü ve düşkün insanlarına vakıflar, şifahaneler ve çeşitli kurumlar vasıtasıyla daima sahip çıkmış, onlara yardım elini uzatmış bir toplumdur. Bu tür insanlar, daima devletin ve toplumun himayesinde, tecrit edilmeden hayatlarını idame ettirmişlerdir. Geçmişinde de, bu tür insanlarına ileri seviyede sahip çıkan bir toplumun, bugün aynı konuda, gelişmiş ve ileri toplumların seviyesinde olamadığını, hatta onların gerisinde kaldığını üzülerek ifade etmek istiyorum. Ancak, bu gerçeği ifade ederken, bu konuda yapılanları küçümsememek, hatta gözden uzak tutmamak gerektiğini de vurgulamak isterim.

Değerli milletvekilleri, özel eğitim, zihin, ruh, duygu, sosyal ve sağlık özellikleri ile durumlarındaki olağandışı ayrılıkları sebebiyle normal eğitim hizmetlerinden yararlanamayan 4 ila 18 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. 1985 nüfus sayımına göre, ülkemizde 7 milyon 93 bin 24 özürlü vatandaşımızdan 101 252'si 4 ila 18 yaş grubunda bulunmaktadır.

Anayasamızın 61 inci maddesinde ifade edilen, "... Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır" hükmü ile, yine, Anayasamızın 42 nci maddesinde yer alan, "kimse, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz" hükmü, bu konuda, devlete, hiçbir ayırım gözetmeksizin görev yüklemiştir. Özellikle, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi gereğince, özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi üzerinde dikkatle ve önemle durulması gerektiğini, bütün hükümetler kabul etmek zorundadır, zaten de etmişlerdir.

1983 - 1984 öğretim yılında, bizim iktidarı devraldığımız dönemde, 31 özel eğitim okulunda, 5 122 öğrenci, 555 öğretmenle eğitilirken; bugün, 1990 - 1991 öğretim yılında, okul sayısı, yüzde 109 artışla, 65'e; öğrenci sayısı, yüzde 51 artışla, 7 757'ye; öğretmen sayısı da, yüzde 95 artışla, 1 084'e yükselmiştir.

Özel eğitim okullarında 7 757, özel eğitim sınıflarında 9 770 ve normal okullarda kaynaştırma yoluyla okuyan 3 934 olmak üzere, toplam 21 461 öğrenciye eğitim imkânı sağlanabilmiştir.

Değerli milletvekilleri, yukarıda da ifade ettiğim gibi, halen, yurdumuzda, 7 milyonun üzerinde özürlü vatandaşımız mevcuttur. Bu rakam, çok yüksek bir rakamdır ve konunun önemi de buradan kaynaklanmaktadır. Biz, çağdaş ve sosyal hukuk devleti olduğumuzu her fırsatta açıklarken, bu kadar yüksek sayıdaki insanımızın sorunlarına öncelikle eğilmenin zorunluluğunu da vurgulamak istiyorum. Konu ile ilgili bir devlet bakanlığının görevlendirilmiş olmasını memnuniyetle karşılıyoruz; ancak, bu, Millî Eğitim Bakanlığının, eğitim ve öğretimdeki yetki ve sorumluluklarını sınırlandırmamalıdır; çünkü, eğitim ve öğretimde tek yetkili, devlet adına sorumlu olan Millî Eğitim Bakanlığıdır; ancak, mesele, tek bir bakanlığın meselesi değildir. Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile diğer bazı bakanlıklar da bu koordinede, birlik içerisinde olmak durumundadır. Bunun yanında, tüm kurum ve kuruluşların koordinasyonunu gerektiren entegre bir çalışmaya dayandırmak gereklidir; ancak o zaman gerçekçi bir çözüme kavuşturulabilir.

Değerli milletvekilleri, özürlülerin eğitimleri ve toplumla entegrasyonlarının sağlanması konusunda en önemli sorunlardan birisi, bu konuda, toplum olarak yeterli bilinç ve duyarlılığa sahip olunmamasıdır. Normal okullardaki birçok veli, öğretmen ve yönetici, özürlü çocuğun

okula veya sınıflarına alınmasını istememektedirler. Bu ise, özürlü çocukları ve ailelerini, yalnızca özürlüler için açılmış okullara itmektedir. Bu okullarımızın sayısı sınırlıdır ve temelde, özürü normal çocuklar arasında eğitilmelerine imkân tanınmayacak kadar ağır düzeyde olan çocuklar için düşünülmüştür.

Çağdaş özel eğitim yaklaşımında asıl olan, çocuğun, gerekli koşullar sağlanarak, olabildiğince, kendi çevresinde ve normal akranları arasında eğitilmesidir. Bakanlığın, özel eğitim politikasının temeli de bu yaklaşıma dayanmaktadır; yani, ağır düzeyde özürlülerin, bu amaçla kurulmuş kurumlarda eğitim ve rehabilitasyonlarının sağlanması; özürü, orta ve hafif derecede olanların da, normal kurumlarda, kaynaştırılarak eğitilmeleri gerektiğine inanıyoruz; ancak, bunun için, normal okullardaki personel ve velilerin, genelde de toplumun, konuya olumlu yaklaşımları ve konuyu benimsemeleri gerekmektedir. Tutumlardaki yetersizliğin kaynağı, aslında, bu alandaki bilgi eksikliğine dayanmaktadır. Bu nedenle, toplum olarak, yaygın iletişim araçlarıyla bilinçlenmeleri, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, yönetici, öğretmen ve diğer ilgili personelin hizmet içinde ve hizmet öncesinde gerekli formasyonu kazanmaları için eğitilmeleri gerekmektedir.

2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu, bu alanda bakanlık bünyesindeki hizmetlerin yürütülmesine belli oranda açıklık getirmişse de, özel eğitim hizmetleri eğitim-öğretimin yanı sıra, özürlü bireylere rehabilitasyon ve sağlık, iş eğitimi ve iş istihdamı, günlük yaşamlarını kolaylaştırıcı fiziksel ortam ve yasal düzenlemeleri oluşturma gibi, çok geniş ve farklı kurumların sorumluluğunda olan hizmetleri gerektirmektedir. Bu açıdan, ilgili kuruluşların birlik ve uyum içinde çalışmalarıyla sorunlara kalıcı çözümler getirilmesi mümkün olabilecektir.

Söz konusu hizmetleri veren kurumlar vardır; ancak, bu kurumlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonun yeterli düzeyde olmadığı inancındayız. Hizmetler ağır yürümekte ve nitelik olarak ihtiyacın çok gerisinde kalmaktadır. Bu nedenle, farklı kurum ve kuruluşlar arasında hizmetleri ve imkânları ortak bir platformda birleştirebilecek, özürlü insanlarımızın toplumda fırsat eşitliğini gerçekçi biçimde sağlayacak bağlayıcı ve yaptırıcı yasal düzenlemelere gerek duyulmaktadır. Bu düzenlemelerin gerçekleştirilmesine çalışılmalıdır.

Özürlülerin eğitimi, bir uzmanlık ve ekip işidir. Özel eğitim öğretmeni, çeşitli uzmanları ve bu alana özgü müfettişinin bulunması gereklidir. Halen özel eğitim öğretmeni yetiştirme programları iki üniversitede uygulanmaktadır. Bu programlardaki öğrenci sayısı da oldukça azdır. Bu alan için uzman yetiştiren programlar da çoğu üniversitemizde bulunmamaktadır ve olan birkaç tanesi de yetersiz kalmaktadır. Özel eğitim alanına ihtiyaca göre elaman yetiştirilebilmesi için, üniversitelerimizle işbirliği sağlanmalı ve gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Normal branşlardan gelen ve özel eğitim sınıf ve okullarına atanan personeli uzun müddet istihdam etmek mümkün olmamaktadır. Normal okullara nakil sırası gelen öğretmenler, özel eğitim okul ve sınıflarından ayrılmak istemektedirler. Bunu önlemek için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı ve bu kurumlarda çalışan personeli kalmaya özendirecek imkânların sağlanmasına çalışılmalıdır.

Özel eğitimde, kaynaştırma eğitimi esas alınmakla birlikte, genel eğitimdeki problemlerin aşılamaması, özel eğitim kurumlarından rehberlik ve araştırma merkezlerinden yeterli desteğin sağlanamaması sebebiyle, özel sınıflarda, özel eğitim okullarında, özel eğitime ağırlık verilmektedir. Ancak, mevcut özel eğitim okulları da ihtiyaca cevap vermemektedir. Bu sebeple,

yüzde 3 civarında olan okullaşma oranı artırılarak, 2000 yılına kadar, özel eğitime muhtaç çocukların, çağ nüfusunun yüzde 10'nun okullaşmasının sağlanması gerçekleştirilmelidir.

Görme özürlüler için 9, işitme özürlüler için 36, ortopedik özürlüler için 2, zihinsel özürlüler için 29 okulda toplam 7 987 öğrenciye eğitim hizmeti verilmektedir. Kaynaştırma eğitimine devam eden öğrencilerle birlikte, özel eğitim gören öğrenci sayısı, Ekim 1991 itibariyle 22 658'dır. Ancak, dünya ölçekleri dikkate alındığında, bu sayı çok düşük görülmektedir. Özel eğitime muhtaç çocukların gerçek sayısının tespiti için geniş çapta bir tarama çalışması başlatılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, iktidarımız döneminde, özel eğitim okullarında uygulanmak üzere, eğitilebilir çocuklar okulu; işitme özürlüler okul öncesi, ilkokul, sanat ortaokulu, meslek dalı programları; körler ilkokulu programı; körler ortaokulu beden eğitimi programı; braille kabartma yazı ve müzik kılavuzları hazırlanmıştır.

Yukarıda belirtilen bütün hususları, bilimsel yönden araştırmak, tartışmak, çözüm yollarını bulmak ve geliştirici çalışmaları planlamak amacıyla, ülkemizde, iktidarımız döneminde, ilk defa 13 - 15 Mayıs 1991'de geniş kapsamlı Birinci Özel Eğitim Konseyi toplanmıştır. Bu çalışmaların ışığı altında, sağırlar sanat ortaokulu Türkçe programı, üstün zekalı çocuklar ilkokulu programları hazırlanmış ve Talim ve Terbiye Kuruluna sevkedilmiştir.

Öğretilebilir çocuklar iş eğitimi ve uygulama programıyla, sağırlar işaret kılavuzu hazırlama çalışmaları da halen sürdürmektedir. Bunun bir an evvel neticelendirilmesini yeni Bakanımızdan rica etmekteyiz.

Hazırlanan ve hazırlanmakta olan programların yanı sıra, özel eğitim için, daha birçok eğitim programlarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu programları hazırlama, geliştirme, izleme ve değerlendirme çalışmalarını yürütmek üzere özel ihtisas komisyonları kurulmalıdır. Hazırlanan programlar doğrultusunda, görme, işitme ve zihinsel özürlüler için ihtiyaç duyulan ders kitapları hazırlatılmalıdır. Genel olarak, bulundukları il ve ilçelerdeki okullarda tüm öğrenciler için gerekli olan rehberlik hizmetlerini düzenlemek ve özel eğitimde, özürlü çocukların taranması, teşhisi, incelenmesi, terapisi gibi, özel eğitime, destek hizmetlerinin verilmesi; ildeki özel eğitim hizmetlerinin izlenip, değerlendirilmesi gibi uzmanlık çalışmalarını gerçekleştirmek amacıyla kurulan rehberlik ve araştırma merkezlerin'n çalışma ortamlarının personel ve materyal yönlerinden daha çok geliştirilmesine çalışılmalıdır.

Bu merkezlerimizin, hem nicelik yönünden hem de hizmetlerinin niteliğinin geliştirilmesi yönünden yeniden organize olmaları yönünde başlatılan çalışmalara devam edilmesi gereklidir. Özel eğitime ihtiyacı olanları teşhis etmek için özellikle gerekli olan psikolojik ölçme araçlarının geliştirilmesi, mevcut olanlarının ülkemiz koşullarına uyarlanması, standardize edilmesi ve ayrıca genel eğitimdeki rehberlik hizmetleri için de gerek duyulan ve ön hazırlıkları iktidarımız döneminde başlatılan ölçme araçlarını sağlayacak bir psikolojik ölçme araçları geliştirme merkezi kurulmalıdır.

Değerli milletvekilleri; devletin ve Türk millî eğitiminin görevleri, dengeli ve sağlıklı bir kişiliğe, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı; topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı, üretici ve verimli kişiler yetiştirmek; çocuklarımıza, ilgi ve yeteneklerini geliştirecek alışkanlıklar kazandırıp, hayata hazırlamak; kendilerini, ailelerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi

olmalarını sağlamaktır. Beden, zihin, duygu ve sosyal yönlerden farklılıkları nedeniyle normal eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanamayan çocuklarımızın durumlarını iyileştirmek hepimizin görevidir.

Bu düşünceden hareketle, konunun, tüm boyutlarıyla ele alınıp incelenmesi gerektiği inancındayız. Anavatan Partisi Grubu olarak, söz konusu önergenin lehinde oy kullanacağımızı ifade eder, Yüce Heyetinize en derin saygılarımı sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ertekin.

Refah Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Melih Gökçek; buyurun efendim. (RP sıralarından alkışlar)

RP GRUBU ADINA İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bugün Türkiye'de acilen ele alınması, ilgili çözümlerin bulunması gereken önemli hususların biri de özürlüler ve bunların problemleridir. Refah Partisi olarak, senelerden beri Türkiye'de ihmal edilen bu problemin çözümü için Meclis araştırması girişimde bulunmayı görev telakki ettik.

Sakatlık, bir diğer deyimiyle özürlülük, tarihin her döneminde milletlerin çok ciddî problemleri olagelmiştir; fakat geçmiş asırlarda, her toplumda sakatlara değişik yaklaşımlarda bulunulmuştur. Bizim toplumumuzun sakatlara yaklaşımı ise, hep merhamet dolu ve çözüm arayıcı olmuştur. Çünkü, bizim inancımızda, güçsüzlerin araştırılması ve onların durumuna yardımcı olunması ana bir prensiptir. Yüce Peygamberimiz, "Merhamet ediniz ki, merhamet olunasınız. Merhameti olmayan, merhamete nail olamaz" buyurmuşlardır. Bu emir ve prensipleri kendisine şiar edinen Osmanlı, Avrupa'da deliler zincire vurulurken, memleketin dört bir yanına kurdukları şifaheneler ve bimarhaneler vasıtasıyla zihinsel özürlüleri tedaviye çalışmışlardır. İlk defa, zihinsel özürlüleri, su sesi, müzik sesi, kuş sesi ve telkinlerle tedavi edenlerin bizim ceddimizin olması, gerçekten bizim için bir gurur kaynağıdır. Fakat ne acıdır ki, Batı toplumları, son asır içerisinde de olsa, uyanmaya başlamışken, Türkiye'de bu konular çok ciddî ihmale uğramıştır. Burada üzülerek ve üstüne basarak şu hususu ifade etmek mümkündür. Bugün, Türkiye'de, devletin ihmal ettiği sosyal konuların başında, özürlülerin halledilemeyen sorunları gelmektedir.

Dünya standartlarına göre, genellikle nüfusun yaklaşık yüzde 10'unu değişik özürlü grupların teşkil ettiği kabul edilir. Bu durumda Türkiye'de yaklaşık 5,5 - 6 milyon civarında özürlü grupları bulunmaktadır. Bu özürlülüğün çeşitleri ve oluşum tarzları değişik şekillerde sınıflandırılmaktadır. Birinci sınıflandırma, sakatlıkların oluşumu itibariyledir ki, bunlar; 1. Doğuştan olan sakatlıklar, 2. Sonradan olma sakatlıklardır. Sonradan olma sakatlıklar da kendi aralarında, kaza sonrası sakatlıklar, hastalık sonrası oluşan sakatlıklar ve yaşlılıktan kaynaklanan sakatlıklar tarzında sınıflandırılmaktadır.

Bir diğer şekilde, sakatlıkları, özür gruplarına göre ise şöyle sınıflandırmak mümkündür : 1. Görme özürlüler, 2. İşitme özürlüler, 3. Ortopedik (bedensel) özürlüler, 4. Zihinsel özürlüler, 5. Yatağa bağımlı (yatalak) özürlülerdir.

Saydığım bu özürlü gruplarına Türkiye'de hizmet veren devlet kuruluşları, maalesef, yok denecek kadar azdır. Şu anda bazı konularda, mesela işitme özürlüler konusunda tek ciddî rehabilitasyon hizmeti, ayakta olmak kaydıyla, Eskişehir Anadolu Üniversitesinde verilmektedir.

Dekan beyin çocuğunun işitme özürlü oluşu burada bir kürsü açılmasına sebep olmuştur. Yani, bugün, işitme özürlülere bilimsel hizmet, tamamıyla kişisel bir çaba neticesinde başlatılmıştır.

Şu anda zihinsel özürlü çocuklarımız için rehabilitasyon merkezleri yok denecek kadar azdır. Devlete ait yatılı tek merkez, Ankara - Saray Sosyal Hizmet Tesislerinde bulunmaktadır ki, bu tesis de, son iki yıl içerisinde gösterilen gayretler üzerine bu hale gelmiştir. Şu anda, bu tesis, Avrupa standartlarının çok üstündedir. Ancak, tesis, böyle olmasına karşılık, son zamanlarda yeterli kabiliyet ve bilgiye sahip olmayan yöneticilerin elinde, son dört beş ay içerisinde, gerçekten perişan hale gelmiştir. Sayın milletvekili arkadaşların, özellikle gayri mütenasip bir zamanlarında oraya giderek görmelerini özellikle istirham ediyorum.

Avrupa, 1981 ve 1991 yılları arasında her mayıs ayının ikinci haftasını Dünya Sakatlar Haftası ilan ettiği halde, biz, konuyu, üzülerek ifade ediyorum, 1991 yılında yakalamış bulunmaktayız. Benim Genel Müdürlüğüm sırasında, 1991 yılında Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüm sırasında, yaptığım her konuşma, "1991 yılını, Türkiye'de sakatlar yılı ilan ettik" tarzındadır. 1991 yılı içerisinde, yaklaşık 10 rehabilitasyon merkezi ve 4 yatalak bakım merkezi açılmasını hedeflemiştik. Görevden alınmadan önce, Niğde - Bor Yatalak Bakımevini açmış olmamıza rağmen, personel yokluğu nedeniyle, burası hâlâ hizmete girememiştir. Ayrıca, 3 huzurevini, yeni takviye ve düzenlemelerle, yatalak bakımevleri haline getirmiştik.

İşitme özürlüler için Eskişehir'de, zihinsel ve bedensel özürlüler için Denizli - Buldan, İstanbul - Bakırköy, İçel, İzmit, Ordu - Ünye, Adıyaman - Besni, Yozgat, Çanakkale, Ordu il ve ilçelerinde yeni tesislerin açılması için gerekli hazırlıkları bitirmiş ya da başlatmıştık. Bu müesseseler için devletten 1 060 kadro tahsisi yaptırılmış olmasına rağmen, gelen yöneticilerin sakatlar mevzuuna hiç önem vermemeleri dolayısıyla, maalesef, bugüne kadar netice alabilmek ve kadroları atayabilmek mümkün olmamıştır.

Değerli milletvekilleri, bakınız, Allah hiç kimsenin başına vermesin, temenni etmeyiz; ancak, bu konunun önemi, sakat bir çocuğunuz veya yakınınız olduğu zaman iyice anlaşılıyor. Nitekim, bugün, Türkiye'de, ancak sakat çocukları bulunan kişiler değişik dernek ve vakıflar kurarak kendi meselelerine çözüm arıyorlar. Bu da, sadece varlıklı ailelere hitap edecek bir konumda bulunuyor. Özellikle, orta halli ve fakir ailelerin sakat çocukları, üzülerek ifade edelim, maalesef bu himayeden yoksun bulunmaktadır.

Çocukları sakat olan ailelerin gayretleri, bireysel kaldığından ve devlet desteğinden mahrum bulunduğundan, maalesef konunun çözümü için cılız gayretler olarak kalmaktadır. Bugüne kadar, bu konuya basın ve televizyonda da yeterince ağırlık verildiği söylenemez. Bugün, Türkiye'de, seçim bölgelerine yatırım isteyen çoğu parlamenterimiz, bölgesine ya huzurevi ya da çocuk yuvası talep etmektedir. Oysa, Türkiye'de, bu konudaki kuruluşların sayısı şimdilik yeterlidir.

Genel müdürlüğüm sırasında, bütçe görüşmeleri öncesinde, bölgelerine huzurevi ve çocuk yuvası isteyen 18 inci Dönem tüm milletvekili arkadaşlarıma sakatlar konusunu açtım ve bölgelerine sakatlarla ilgili rehabilitasyon merkezleri açılmasını teklif etmelerini istedim. Bu konuda talepte bulunacak değerli arkadaşlarıma da tekrar seslenmek istiyorum; bölgenize bir sosyal tesis yatırımı yaptırabilecekseniz, bu mutlaka bir rehabilitasyon merkezi olsun; hem yatırım tam yerini bulmuş olur, hem de istihdam açısından daha çok işsize iş bulunmuş olur. 200 kişilik bir huzurevi veya çocuk yuvası, 40 ila 50 civarında personel istihdamını gerektirirken, 200 kapasiteli bir rehabilitasyon merkezi, 150 ila 200 civarında personel istihdamını gerektirmektedir.

Bugün Türkiye'de, özellikle genel müdürlüğüm sırasında, sık sık taleple karşılaştığım halde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu olarak cevap veremediğimiz bazı konular vardır. Özellikle, alkol ve uyuşturucu bağımlısı haline gelmiş kişiler için, maalesef, Türkiye'de belli hastanelerdeki kürsüler dışında, sadece bu konuya hizmet verebilecek özel bir rehabilitasyon merkezi kurulamamıştır.

Yattığı hastaneyi işgal ettiği gerekçesiyle hastaneden çıkarılan ve yatağa bağımlı yatalak hastaların bakımı için ilk adımlar atıldı ise de, bu adımların yeterli olduğu söylenemez. Psikolojik bunalım içerisinde bulunan ve aile ortamı içerisinde huzuru bulamayıp evden kaçan çocuklar ise, uyumsuz çocuklarımız olup, bunları da bir başka özürlü grubu olarak değerlendirmek mümkündür. Bu konuda ilk adım atılmış ve İstanbul'da, Avrupa'da bile eşi bulunmayan bir tesis "çocuk misafirhanesi" adı altında hizmete girmiştir. Burada, yaklaşık bir yıl içerisinde, 120 çocuk ailesine ve topluma yeniden kazandırılmıştır. Bu müesseselerin, acilen Ankara ve İzmir'de de açılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, özürlülerin problemlerinin çözümündeki en büyük eksikliklerden birisi de, bu konuda yetişmiş elemanların sayılarının son derece az oluşudur. Bu konuda, özellikle özel eğitimcilere önem verilmesi gerekmektedir. Sakatlar konusunda çok önemli ve değerli araştırmalar yapan üniversitelerimiz ve değerli öğretim görevlilerimiz vardır. Devlet olarak, bu üniversiteleri, sakatlar probleminin içine çekmek ve bu konudaki uygulamaları uzman ellere bırakmak mecburiyetindeyiz.

Özürlü çocuklarımızın eğitilebilir olanlarının eğitimleri için her vilayette özel sınıflar mutlaka açılmalı; yalnız, bu sınıfların öğreticileri de devlet tarafından özel eğitimden geçirilmelidir. Sakatların iş problemleri mutlaka çözüme kavuşturulmalıdır; çünkü sakat insan hep şunu söylemektedir : "Bana acıma; bana iş ver; bende çalışıp kendi hayatımı kazanmak istiyorum" Bunu söyleyen sakat insana devletin iş bulması, o sakat insanı hayata bağlayacaktır. Oysa, İş ve İşçi Bulma Kurumuna 1972 - 1990 yılları arasında iş bulmak için başvuran 171 809 sakattan ancak 66 433'ü kendisine iş bulabilmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, bütün bu konuların çözümü için Türkiye'de "Özürlüler Genel Müdürlüğü" gibi bir isim altında yeni bir genel müdürlüğün kurulmasına artık kesin olarak ihtiyaç vardır.

Altı yıllık plan hedefleri arasında, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün gayretleri neticesinde bazı hususlara yer verilmiştir. Plan hedefleri arasında şunlar vardır : Planın 792 nci bölümünde "Özürlüler, yaşlılar ve akıl hastalarına yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri gerçekleştirilecek, mevcut hizmetlerin kapasitesi artırılacaktır" denilmektedir. Planın 817'nci bölümünde "Özel eğitim gerektiren üstün yeteneklilerle, zihni, konuşma ve ortapedik özürlüler, uyumsuzlar ve sürekli hastalığı olan çocukların eğitimi için gerekli altyapı geliştirilecektir" denilmektedir. Planın 882'nci bölümünde "İşgücü piyasasına girişte zorluklarla karşılaşan özürlüler ve eski hükümlülerin problemlerini giderici tedbirler alınacaktır" denilmektedir. Gene planın 912'nci bölümünde "korunmaya muhtaç çocuk, sakat ve yaşlılarla ilgili düzenlemeler yapılarak, hizmetlerde bunlara öncelik tanınacaktır. Muhtaç ve sakat kişilere ödenen aylıklarda ayarlamalar yapılacaktır" denilmektedir. Gene planın 915'inci bölümünde "Kreş, gündüz bakımevi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, özürlüler için rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri ve benzeri sosyal tesislerin yapımında vakıflar ve özel

kesim girişimleri teşvik edilecektir'' denilmektedir. 917'nci bölümde ise, ''alkolizm, toksikomani, fuhuş, fuhuşla ilgili bulaşıcı hastalıklar, kötü alışkanlıklar ile mücadele ve eski hükümlülerin korunmalarıyla ilgili olarak sosyal rehabilitasyon uygulamaları etkinleştirelerek yaygınlaştırılacaktır'' denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, yukarıda saydığım ve Altıncı Beş Yıllık Planda belirlenen bu hedefleri yakalamak için, bütün parti gruplarındaki arkadaşlarımızın katılacağı bir Meclis araştırmasının açılmasını, bütün özürlü kardeşlerimiz, vatandaşlarımız dörtgözle beklemektedirler. Geliniz, açacağımız bu Meclis araştırmasıyla, bir taraftan özürlüleri sevindirelim; diğer taraftan, özürlülerin rehabilitasyonu, özürlülerin eğitimi, özürlülerin üretici hale getirilmesi, özürlülerin istihdamı, özürlülerin hayat şartlarının iyileştirilmesi konularında alınması gereken acil tedbirlerin tespitini ve bu konuda yapılması gereken hukukî düzenlemeleri yapalım.

Bu hususların temini ve kalıcı bir devlet politikasının oluşması için, Meclis araştırmasına gerek vardır. Bütün parti gruplarının olumlu oy vereceği ümidiyle, saygılarımı sunuyorum. (RP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gökçek.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın İbrahim Dedelek konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Dedelek. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA İBRAHİM YAŞAR DEDELEK (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya Milletvekili Sayın Necmettin Erbakan ve 30 arkadaşının, ülkemizdeki özürlülerin problemleri ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaları tespit etmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi ile ilgili olarak, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sizlere arz etmeye çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletlerin belirlemelerine göre, bugün, dünyamızda, yaklaşık olarak 550 milyon dolayında insan, çeşitli derecelerdeki sakatlıklardan ötürü acı çekmektedir. Aileleriyle birlikte düşünüldüğünde, dünya nüfusunun yüzde 40'ının, sakatlığın yarattığı sorunlardan doğrudan doğruya etkilendiği ortaya çıkmaktadır. Bu devasa felaketin talihsiz kurbanları, uzun çağlar boyunca ya horlanıp toplumun dışına itilmişler, ya da, toplumun sırtında bir asalak gibi yaşamanın kahredici utancıyla başbaşa, gözden uzak kalmışlardır.

Çağdaş uygarlığın gelişmesiyle birlikte, sakatların da içimizden biri olduğu, onların da diğer insanlar gibi, dokunulmaz, vazgeçilmez, devredilmez temel hakları bulunduğu gerçeği kavranmaya başlanmıştır. Buna rağmen, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin yayınından yaklaşık yarım yüzyıl sonra, 1974 yılında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından ''Özürlüler Hakları Bildirgesi'' yayımlanabilmiştir. İnsan Hakları Evrensel bildirgesinin devamı niteliğinde kabul edilen bu tarihsel belge ile, özürlülerin normal insanlarla aynı temel haklara sahip oldukları, konsensüste belirlenmiştir.

Uygar ülkelerin tümünde, özürlülere verilen hizmetler yasal bir bütünlük içinde ela alınmış ve bu önemli soruna rasyonel çözümler getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yapılan incelemeler sonucunda, özürlülerin genel nüfusa oranı yüzde 10 olarak belirlenmiştir. Bu durumda, ülkemizde yaklaşık olarak 6 milyon özürlü olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bu sayıya paralel olarak da, özürlülerin toplum içinde sorunları giderek çoğalmaktadır.

Günümüzde, özürlülerin ihtiyaçlarını karşılamaya, sorunlarını çözmeye yönelik, kapsamlı, yetki ve yaptırım gücü daha ağırlıklı bir özürlüler yasası mevcut değildir. Ancak, bu yasanın bir an önce çıkarılması gereklidir. Mevcut yasalardaki eksiklikler, hizmetlerin gereği gibi yürütülmesini engellemektedir.

Verilen sosyal hizmetler son derece dağınıktır ve hizmetler arasında eşgüdüm yoktur. Devletin konuyla ilgili kurumlarına yeterli imkânlar sağlanamadığından ve hizmetlerin görülebilmesi için kurulmuş olan örgütlerde gerekli ve yeterli sayıda kadrolar bulunamadığından, hizmetler, istenilen nitelikte ve ölçüde verilememektedir.

Özürlülerle ilgili bir yasanın çıkarılması, sorunlara çözüm bulunması bakımından can alıcı bir öneme sahiptir. Bu yasa, ihtiyaçların tespit edilmesi, güçlerin birleştirilmesi, rehabilitasyon ile ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon ve hizmetlerin planlanması ve organizasyonun sağlanması açısından olduğu kadar, özürlülerin toplumda üretken hale getirilmeleri açısından da zorunludur.

Özürlü bir bireyin, eğitimi, tedavisi, rehabilitasyonu, çalışması, yuva kurması, kısacası, insanca yaşaması için ve diğer ülkelerdeki uygulamalarda belirtilen rasyonel ve çağdaş hizmet bütünlüğüne ulaşabilmesi için, günümüz koşullarına, ülkemizin sosyoekonomik yapısına uygun ve sayıları ülkemiz nüfusunda önemli bir yer tutan özürlü insanlarımızın huzurlu ve güvenli yaşamalarına imkân sağlayacak yeni bir yasal düzenlemeye, ivedilikle ve mutlaka ihtiyaç vardır.

Özürlülerin, eğitimi, rehabilitasyonu, tüketicilikten kurtarılıp üretken insanlar olarak topluma kazandırılmaları, aynı zamanda nitelikli işçiler olarak millî ekonomiye sağlayacakları katkılar sayesinde, ancak kendileri için yapılan harcamaların fazlasıyla geriye döndürülmesi mümkün olacaktır. Böylece, günlük hayatta büyük güçlüklerle karşılaşan özürlüler, insanca yaşama hak ve özgürlüklerini sağlamak imkânına kavuşacaklar ve Anayasamızın gerekleri de en uygun ve etkin bir şekilde yerine getirilmiş olacaktır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde sakatlık nedenlerini, toplumsal geleneklerden oluşan sakatlıklar ile endüstrinin ve sanayinin gelişmesinden oluşan sakatlıklar olarak iki bölümde toplayabiliriz.

Toplumsal geleneklerden oluşan sakatlıklar, doğuştan (konjenital) sakatlıklardır. Endüstriyel ve sanayi sakatlıkları ise, kazanılmış sakatlıklardır.

Ülkemizde, genel olarak, oluşum nedenlerine göre yapılan bu özürlülük sınıflandırması üzerinde, özellikle kazalar yönünden, Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi Yüksekokulu Protez ve Yardımcı Cihazlar Ünitesinde alt ve üst ekstremite amputesi üzerinde yapılan araştırmada, alt ekstremitelerde trafik kazalarının birinci sırayı aldığı, iş kazalarının ikinci sırayı aldığı; üst ekstremite amputelerinde ise iş kazalarının birinci sırayı aldığı, trafik kazalarının ikinci sırayı aldığı belirlenmiştir.

Bunun dışında, diğer önemli özürlülük nedeni de, evlilik sisteminde sosyal bir problem olarak görülen yakın akraba evliliğidir. Bu tür sakatlığın özelliği, sakatlığın doğuştan olmasıdır. Bebeğin doğuşundan hemen sonra görülen veya çocuğun belirli bir gelişme çağı dönemi içinde ortaya çıkan sakatlıkların genel sebepleri üzerinde kesin bir bilgi olmamakla beraber, bunların kalıtsal bir özellikten meydana geldiği şüphesizdir. Anne, baba ve atalardan, baskın

ve ağırlıkla gelen dominant genler zaman zaman çocuklarda da görülmektedir. Aile büyüklerinde bazı durumlarda görülen sessiz ve çekingen özellikler (resesif genler)'in çocuklarda bir araya gelmesi ve belirginleşmesi sonucu sakatlık unsuru ortaya çıkmaktadır. Kardeş çocuklarının veya yakın akrabaların evlilikleri sonucu doğan çocukların zihinsel özürlü olma ihtimali de fazladır.

Yine, çocuk sağlığı konusunda, ailelerimizin yeterli bir bilince sahip olmamaları ve çocuklarının aşılanmasına önem vermemeleri veya gecikmeleri sonucunda çocuk felcine, menenjite, diğer ateşli hastalıklara, ortopedik ve zihinsel sakatlıklara neden olmaktadırlar.

Sizlere arz etmeye çalıştığım, sakatlığa neden olan bu sebeplerin oluşmasına engel olmak için, tedbirlerin daha önceden alınması gerekmektedir.

Trafik yasalarına kazaları önleyici tedbirlerin alınmasını sağlayacak maddelerin konulması; yine, işyerlerinde iş güvenliğini artırıcı tedbirlerin alınması; yakın akraba evliliğini önleyici bilgilerin kitle iletişim araçlarınca ailelerimize iletilmesi ve bu hususta bilinçlendirilmeleri; ana-çocuk sağlığı konusunun öneminin öğretilmesi, ülkemizde her gün hızla artan özürlü sayısının azalmasına neden olacaktır.

Değerli milletvekilleri, özürlüler, sırasıyla; görme özürlüler, ortopedik özürlüler, işitme özürleler, zihinsel özürlüler olmak üzere dört grupta toplanmaktadır.

Çeşitli sebeplerle özürlü olan vatandaşlarımızın pek çok sorunları vardır. Bu sorunlar, sırasıyla; meslekî ve tıbbî rehabilitasyonlarının sağlanması, özürlü vatandaşların istihdamları, ekonomik sorunları, ulaşım ve haberleşme sorunları, sağlık sorunları ve örgütlenme sorunları şeklindedir. Bunlara sırasıyla bakacak olursak :

Meslekî Rehabilitasyonları :

Rehabilitasyonun koordineli ve devam eden bir bölümü olan meslekî rehabilitasyon, özürlü bir kişinin uygun bir işe yerleştirilmesi, korunması için meslekî danışmanlık, meslekî eğitim ve en uygun iş alanının seçilmesi hizmetlerini kapsamaktadır.

Meslekî rehabilitasyonun yardımları şu şekilde özetlenebilir : Özürlü kişinin, geriye kalan fonksiyon, beceri ve isteklerine bağlı olarak iş ile yeniden bütünleşmesinin sağlanması; çalışma kapasitesinin verimli kullanımı için eğitim; özrü şiddetlendirmek yerine azaltıcı yönde işin düzenlenmesi ve çalışma organizasyonu; emniyetli çalışma ortamının düzenlenmesi; özürlü kişinin kendine ve başkalarına zarar vermesinin ve iş kazalarının önlenmesidir.

Bugün, ülkemizde, özürlü vatandaşlarımızın yüzde 95'lik bir bölümü, ya sadece okuryazar veya ilkokul mezunudur. Orta, lise ve üniversite tahsili yapabilen özürlü vatandaşlarımız ise, özürlüler nüfusunun sadece yüzde 5'i kadardır. Okuryazar veya ilkokul mezunu olan özürlü vatandaşlarımızın hiçbir mesleği bulunmamaktadır. Şu anda, İş ve İşçi Bulma Kurumunun, meslekî rehabilitasyon atölyelerinde, seramik, gümüş ustalığı, konfeksiyon, triko dallarında açmış olduğu kurslar bulunmaktadır. Altı aylık kurslar halinde verilen bu eğitim, maalesef yetersiz kalmaktadır. Bu eğitimin, kurslar şeklinde değil de, oluşturulacak iki yıllık "özürlüler meslek okulu" tarzındaki okullarda verilmesi daha yararlı olacaktır. Böylece, özürlülerin gerçek bir meslek sahibi olmaları sağlanacaktır.

Özürlülerin Tıbbî Rehabilitasyonu :

Doğuştan veya sonradan olma bedensel veya psikososyal yapıda olabilecek bir sakatlığı önce teşhis etmek ve sonra ortadan kaldırmaya veya minimal seviyeye indirmeye çalışarak, kişinin geriye kalmış yetenekleriyle mümkün olduğu kadar bağımsız günlük yaşama aktivitelerini yapmasını temin etmek, onu tüketici değil üretici hale getirmek için yapılan tıbbî, fiziksel, psikososyal, meslekî çalışmaların tümünü kapsamaktadır.

Tıbbî rehabilitasyon alanında, Türkiye'de, personel, yatak ve eğitim dallarında bir kapasite eksikliği mevcuttur. Özellikle hekim dışında, fizyoterapist, iş uğraşı terapisti, psikolog, meslekî danışman, sosyal hizmet uzmanı, protez, ortez teknisyenlerine ihtiyaç vardır.

Tıbbî rehabilitasyon için ayrılan yatak sayısının 600 dolaylarında olduğu göz önünde tutulduğunda; bu hizmetin ülke çapında yaygınlaştırılabilmesi için, yörelere dağılmış ve büyük sağlık kuruluşlarına birleşik olarak tıbbî rehabilitasyon ünitelerinin kurulması; büyük şehirlerde yığılmayı önlemek için, ilk kademede, mobil ekiplerin teşkili; kısa vadede, başlangıç olarak, en az 10 rehabilitasyon merkezinin kurulması; mevcut kuruluşlardaki birimlerin güçlendirilmesinin yanı sıra, zaman içerisinde, özel eleman ve ihtisas isteyen sakatlıklar için spesifik merkezlerin kurulması; tıbbî rehabilitasyon, sağlık hizmetlerinin organizasyonundan bağımsız kabul edilemeyeceğine göre, sağlıkla ilgili tüm girişimlerde ve karar alma süreçlerinde koordinasyonun sağlanması; psikososyal eksikliklerin giderilmesinin tıbbî rehabilitasyonun içinde ele alınması; hastanın tıbbî rehabilitasyonunun sonrası takibini sağlayacak düzenlemelere gidilmesi; gönüllü kuruluşların devletle birlikte, bu safhada devreye girerek rehberlik hizmetlerine yardımcı olması; tıbbî rehabilitasyon ve rehberlik hizmetleri arasında bilgi akışını sağlayacak sistemin oluşturulması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, özürlü vatandaşlarımızın en önemli sorunlarından bir tanesi de istihdam sorunudur. Özürlü vatandaşlarımız, İş ve İşçi Bulma Kurumu vasıtasıyla işe alınmakta ve 1475 sayılı İş Kanununun 25 inci maddesi gereğince, her 50 işçi çalıştıran işyerinde 1, her 100 kişi çalıştıran işyerinde ise 2 özürlü vatandaşımızın çalıştırılması bir kanun emridir. Ancak, bu yüzde 2'lik kontenjanlar gerek kamu ve gerekse özel sektör tarafından doldurulamamaktadır.

Ayrıca, bir vatandaşın özürlü sayılabilmesi, yüzde 40 oranında sakatlık raporu almasına bağlıdır; yani, yüzde 20, yüzde 25, yüzde 39 gibi özürlü raporu alan kişiler kanunen özürlü kapsamı dışında kalmakta, ne yazık ki, sağlam da sayılmamaktadır. Kanunen özürlülere tanınan yüzde 2'lik kontenjanlar özel sektörde değerlendirilmemekte, hatta özürlü işçi çalıştırmayan bu gibi işyerleri, gayet cüzî miktarda olan para cezasını ödemek suretiyle, bu kanunun dışında kalmaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, İkinci Dünya Savaşı sonunda, başta Almanya olmak üzere, savaşa katılan diğer Avrupa ülkeleri, savaş sonunda pek çok insanını kaybetmiş, pek çoğu da sakat kalmıştır. Bu ülkelerden özellikle Almanya, yeniden kalkınma hareketlerine başlarken, sağlamıyla, sakatıyla, tüm insanlarını değerlendirmeyi hedeflemiş; insanların sakatlık derecelerine göre yapabilecekleri işleri tespit ederek, onları işgücünde değerlendirmiş ve kalkınmasını başarıyla tamamlamıştır. Yani, Almanların kalkınmasında sadece sağlam vatandaşlarının değil, savaş özürlü vatandaşlarının da büyük ve önemli bir rolü vardır. Yine İngiltere'de, bugün faal olan Rempley Şirketinde 10 bin özürlü vatandaş çalışmakta ve bu şirket 90 kalem mal üretmekte, Sovyet Rusya'daki Lada fabrikasına dahi mal yapmaktadır.

Kamu ve özel sektörde yüzde 2 oranında özürlü çalıştırılmasıyla ilgili kanunun değiştirilmesi bir yana işletilmesinde büyük yararlar vardır. Bu yüzde 2'lik oran, kamu ve özel sektörde gerktiği şekilde değerlendirildiğinde, pek çok sakatımıza, özürlümüze iş çıkacaktır. Özürlülerin yapabilecekleri işlerin tespit edilerek, sadece özürlüler için, korumalı işyerlerinin açılması ve bu tip işyerlerinin teşvik edilmesi; gerek özürlülüğün şekli, gerekse evinin yeri ve ulaşım zorlukları veya çevre şartlarının imkân vermeyişi nedeniyle, ancak evinde çalışabilecek durumdaki özürlülere iş imkânı sağlayan işverenlere bazı teşviklerin uygulanması gerekmektedir. Bir meslek sahibi olan ya da kazanacağı beceri ile kendi işini kurmaya hazır hale gelen, ya da bir şekilde işini kurmuş olan özürlülere düşük faizli kredi verilmesi, özürlülerin istihdamına çözüm getirecektir.

Özürlülerin konut ve ulaşım sorunları : Hayatlarını daha kolay yaşanabilir hale getirmek için inşa edilecek konutlarda, özürlülerin asgarî ihtiyaçlarını yansıtan konut standartlarının geliştirilmesine gerek duyulmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun girişimiyle üniversitelerde tip proje ve Türk Standartları Enstitüsünde standart geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Evler, kamu binaları ve kredilendirilen toplu konutlarda uygulanmak üzere, standart tespiti çalışmalarının tamamlanarak yürürlüğe konulmasında yarar vardır.

Mimarî engeller : Bina içi ve dışı düzenlemelerde, özürlülerin yaşamlarını zorlaştıran pek çok mimarî engel mevcuttur. Kamuya ait veya kamu tarafından kredilendirilen binalarda, binanın proje, kabul ve keşif aşamasında, görevli teknik elemanların, özürlülere yönelik fizikî düzenlemeleri gerçekleştirmeleri; oyun alanları, parklar, eğlence yerleri gibi rekreasyon alanlarında, belediyelerin, özürlülere ilişkin düzenlemeleri gerçekleştirmeleri ve ruhsatlanma aşamasında da gerekli denetimi sağlamaları gerekmektedir.

Trafik ışıklarına, görme özürlüler için sesli sinyalizasyon ve üst geçitlere de, ortopedik özürlüler için gerekli düzenlemelerin yapılması; tüm özürlü gruplarına ait, özürlülerle ilgili sembollerin, halkı bilinçlendirecek ve özürlülere yardımcı olacak şekilde kullanılması sağlanmalıdır.

Özürlülerin, günlük yaşam sorunlarının çözümünde başvuracakları danışma merkezlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Hareketten yoksun özürlülerin evde bakımını sağlamak üzere, doktor, hemşire ve sosyal hizmet uzmanından oluşan bir ekibin hizmet götürmesi; tıbbî rehabilitasyon merkezlerinde, tıbbî rehabilitasyonun yanı sıra, özürlülerin, günlük yaşamlarını kolaylaştırıcı yönde, bağımsız hareket ve kişisel idare konusunda eğitilmeleri; bu merkezlerin, tıbbî alet ve araçları kullanma ve günlük yaşam aktiviteleri konusunda, başvuran herkesi eğitecek danışma merkezleri haline getirilmeleri ve hastaları takip etmeleri; sağlık kurumlarına başvuru halinde, yaşlılara ve özürlülere gerekli kolaylığın sağlanması; hastanelerin sosyal hizmet birimlerinde istihdam edilen elemanların bu konuda görevli olmaları; ulaşım hizmetlerinden, özürlülerin yeterince yararlanabilmesi için, gerekli kolaylıkların sağlanması gerekmektedir.

Özürlülerin ekonomik sorunları : Değerli milletvekilleri, özürlülerin ekonomik sorunları da bulunmaktadır. Çeşitli yasalarda, özürlülerle ilgili konularda öngörülmüş muhtelif hükümler mevcuttur. Ancak, bu yasalarda, özürlülerle ilgili farklı kavramlar kullanıldığı gibi, farklı yasa uygulamaları sonucu, aksaklıklar ve tutarsızlıklar ortaya çıkmaktadır.

Bu konuda yapılabilecekleri şöyle sıralayabiliriz :

Tüm mevzuatı tarayarak, işlerliği sağlayıcı, özürlerle ilgili kavram kargaşasını giderici ve farklı uygulamaları kaldırıcı yönde düzenlemelere gitmek amacıyla, bir çalışma grubunun oluşturulması,

Sakatlıkla ilgili kabul edilen süre, uygulanan standartlar, verilen haklar yönünden, sosyal güvenlik grupları arasındaki farkların giderilmesi,

1989 yılında imzaladığımız Avrupa Sosyal Şartındaki, özürlülerle ilgili hükümlerin yerine getirilmesi,

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olmayan özürlülere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan belirli bir payın, devamlılık gösterecek şekilde ayrılması için gerekli mevzuat düzenlemesinin yapılması,

Belirli bir oranın üstünde özürlü istihdam eden kurumların, Kurumlar Vergisinden muaf tutulmaları için gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması,

Zihinsel özürlülere devlet tarafından yapılan malî desteğin, günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi ve bu yardımların sağlanmasında ortaya çıkan bürokratik engellerin azaltılması,

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulamasında olduğu gibi, işçi statüsünde çalışanların özel eğitime muhtaç çocuklarının, gönüllü ya da ticarî amaçlı özel eğitim kurumlarındaki eğitimleri için gerekli malî yardımın, bağlı oldukları kurumlar tarafından karşılanması,

Çalışan özürlülerin ve ailesinde bakmakla yükümlü olduğu özürlü bireyi olan çalışanların, vergi muafiyetinden yararlandırılmaları,

Çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere, diğer kişilere göre daha çok telefon kullanmak zorunda olan özürlülere, PTT'nin düşük tarife uygulaması için gerekli düzenlemelerin yapılması,

SSK'ya bağlı olarak çalışanlara ve çocuklarına, işitme cihazları ücretsiz olarak temin edilmektedir. Emekli Sandığı tarafından da benzeri hakları sağlamak üzere gerekli düzenlemeye gidilmesi; her iki sosyal güvenlik kurumunun cihaz onarım ve bakım masraflarında yardımcı olmaları,

Su, elektrik ve havagazı hizmetlerinde, özürlüler için malî yönden bir indirim sağlanması,

Bir meslek sahibi olan, ya da kazanacağı bir beceri ile kendi işini kurmaya hazır hale gelen, ya da bir şekilde işini kurmuş bulunan özürlülere kredi ve finansman yardımı sağlanması,

Gönüllü kuruluşların, kendi kendine yardımları konusunda organize edilerek anonim şirketler kurmaları,

Sözleşmeli personel çalıştıran işyerlerinde, özürlüler için belirli bir kontenjanın ayrılmasına yönelik yasal düzenlemelerin yapılması,

Yabancı ülkelerden ithal edilmek mecburiyeti bulunan teknik yardımcıların (araç-gereç, tekerlekli sandalye, cihaz) çeşit ve türlerinin Gümrük Vergisi, ile resim ve harçlardan daha geniş kapsamlı olarak muaf tutulmasına ilişkin şartların belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması,

Evinde yaşamını kolaylaştırıcı düzenlemelere girecek olan özürlü kişilere, konut kredisi sisteminde belirli değişiklikle, yenileme ve düzenleme kredisinin sağlanması,

Gerekmektedir.

Özürlülerin örgütlenme sorunu : Değerli milletvekilleri, özürlülerin bir de örgütlenme sorunu bulunmaktadır. Dernekler Kanununun 88 inci maddesi, dört sakat grubunda bulunan özürlülerle ilgili dernekleri kendi federasyonlarında, bu federasyonları da Türkiye Sakatlar Konfederasyonu çatısı altında birleştirmeyi amaçlamaktadır. Ancak, federasyonlar, söz konusu fede-

rasyonu oluşturan derneklere kimlerin üye olabileceğini belirtmemektedir. Dolayısıyla, bugünkü uygulamada, özürlülere ilişkin derneklerin üyelerinin çoğunluğunu sakat olmayan insanlar oluşturmaktadır. Bu ise, sakatların gerçek demokratik temsil hakkını sınırlamakta; sakatlık sorunlarına vâkıf olmayan pek çok kişinin bu derneklerde yönetici olması sonucuna yol açmaktadır. Hatta, çoğu zaman, özürlülere ilişkin derneklerin, özürlülerin sorunlarını çözme amacına hizmet etmek yerine, onların sırtından kazanç sağlama yoluna saptıkları gözlenmektedir. Nitekim, bu dernekler hakkında yolsuzluk, zimmet ve irtikap iddiaları ile pek çok dava açılmıştır.

Bütün bu nedenlerle, özürlüler alanında çalışan derneklerin üyelerinin çoğunluğunu o sakat grubundaki özürlü insanların oluşturması, herhangi bir federasyonun genel kuruluna delegelerin seçiminde, federasyona bağlı üye derneklerin özürlü sayısının esas alınması, Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun Genel Kuruluna delege seçiminde ise, federasyonlara bağlı üye derneklerin toplam özürlü sayısının esas alınması, sanırım, konuya çözüm getirecektir.

Değerli milletvekilleri, konu, her şeyden önce çağdaş insan için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, teknolojinin gerektirdiği kalifiye insan gücü açısından, özürlülerin de gücü oranında üretime katılması ve topluma yük olmaktan kurtarılması, sosyal devlet anlayışının vazgeçilmez gereğidir.

Ülkemizde, özürlüler, bu anlayışın bir gereği olarak Anayasal güvenceye alınmışlardır : Anayasamızın 50 nci maddesinde, kimsenin gücüne uymayan işlerde çalıştırılamayacağı; bedenî ve ruhî yetersizliği olanların çalışma şartları bakımından özel olarak korunacağı, devlete, bir görev olarak verilmiştir. Yine, Anayasamızın 56 ncı maddesinde; devletin, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesi, insan ve madde gücünde tasarruf ve verimin artırılması ve sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesi için kanunla, bir genel sağlık sigortası kurulmasının sağlanması öngörülmektedir. Anayasamızın 61 inci maddesi ise "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır" diyerek, özürlülerin tüm sorunlarını çözümlemeyi, devlete, açık bir görev olarak vermektedir.

Avrupa Toplumsal Anlaşmasının 15 inci maddesinin sağladığı haklardan biri de, fiziksel ve zihinsel özürlülerin mesleksel eğitim araştırmalarına ve topluma yeniden kazandırılma hakkıdır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 25 inci maddesinde herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık gibi, kendi denetiminin dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir" demektedir. Aynı bildirgenin 26 ncı maddesinde ise, eğitimin herkes için bir hak olduğu; herkesin kişiliğini tam olarak geliştirme hakkına, insan haklarına ve temel özgürlüklere sahip olması gerektiği belirtilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Dedelek, sürenizi 10 dakika aştınız; elinizde birkaç sayfa daha görünüyor, mümkünse...

İBRAHİM YAŞAR DEDELEK (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkanım.

Konuyu, size arz ettiğim tarzda, bilimsel şekilde ele almaya çalıştım. Şu ana kadar sakatlar dernekleriyle ve Hacettepe Üniversitesi Fizyoterapi Merkeziyle yaptığım çalışmalar sonucunda bu konuyu ortaya koydum.

Sizlere son olarak şunu arz etmek istiyorum : Özürlülerin sorunlarını en iyi şekilde çözecek olan husus, özürlülerle ilgili bir "özürlüler genel müdürlüğünün" kurulması ve bu çerçeve etrafında örgütlenerek il ve ilçe bazına kadar indirilmesidir.

Bu konuyla ilgili olarak verilmiş olan Meclis araştırması önergesine Doğru Yol Partisi Grubu olarak destek vereceğimizi söyler, hepinize saygılar sunarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Dedelek.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Mehmet Kerimoğlu.

Buyurun Sayın Kerimoğlu. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MEHMET KERİMOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizdeki özürlülerin durumu, sorunları ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaların tespitiyle ilgili açılacak olan Meclis araştırması üzerinde, Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Şahsım ve Grubum adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de geniş bir kitleyi ilgilendiren ve ne yazık ki yıllar boyu esaslı bir anlatım ve yaklaşımdan yoksun kalmış özürlüler ve sorunları konusunun Meclis gündemine gelmesi, bizleri memnun etmiştir.

Konuya başlarken ana bakış açımız, Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Türk vatandaşının sağlığı ve sağlamlığı her zaman üzerinde dikkatle durulacak millî meselemizdir" bakış açısı olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal içerikli 1961 Anayasamız, 49 uncu maddesi ile herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbî bakım görmesini sağlamak ödevini devlete vermiştir. Toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen ve ilk bakışta bireysel bir farklılık gibi görünen; ama toplumla karşılıklı iletişim içinde bulunan sakatlıkların ulusal, hatta evrensel bir çerçevede ele alınması için, işgücü birliği içinde olunması ve disiplinlerarası bir yaklaşım gereklidir; çünkü, kalıtımsal ve çevresel etkenlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan sakatlıklar ve sosyoekonomik yapıdaki aksaklıklar, kişisel değil, toplumsal düzeyde çözümler gerektirirler.

Toplum sağlığında yüzde 10 - 12 uluslararası standart sakatlık oranına göre dünyada 550 milyon, ülkemizde 5,5 milyon civarında olan özürlü sayısı, büyük bir sayı ve orandır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, dünya ülkeleri, özürlülerin sorunlarını büyük ölçüde çözümlemiş, hatta bu konuda uluslararası yaklaşımlarla konuyu evrensel boyutlar içerisinde değerlendirmeye başlamışlardır. Gelişmekte olan toplumlarda da bu konu yavaş yavaş önem kazanmakta, gerek toplumsal yargılarla, gerekse ilgili yasalarla özürlünün toplum içindeki yeri güvence altına alınmaktadır. Çağdaş ülkelerdeki bu gelişmeyi özlemle izlerken, ülkemizde bu konu ele alındığında, diğer bir bakış açısından, "Özürlüye sadaka değil iş olanağı, merhamet değil özel eğitim, yatak değil tezgâh verin" yaklaşımı hâkim olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1981 yılı Uluslararası Sakatlar Yılı Türkiye Koordinasyon Kurulunca yapılan tanıtıma göre, bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinden muayyen bir oranda ve sürekli olarak fonksiyon ve görüntü kaybına neden olan organ yokluğu veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uymama durumuna "sakatlık", bu durumdaki kişiye de "sakat" denilmektedir. Bizim, buradaki tanımlamaları "özürlülük" ve "özürlü" olarak değiştirmemiz gerekir.

Bir bilim adamı "amaçların kudreti, inkâr kabul etmez bir gerçektir. Bir damla suda bulunan kudreti gözle göremeyiz; fakat bir damla su, bir taşın kovuğuna girer ve burada donarsa, taşı çatlatır. Yine böyle bir damla su, buhar olursa, en kuvvetli motorların pistonlarını işletir. Bütün mesele, onların içinde gizli olan kuvvet ve kudreti harekete geçirecek olayı yaratabilmektir" diyor.

Bugün, çağdaş toplumlarda, biyolojik gelişim, sosyal yapı ve ekonomik değişimler yönünden sınıflandırmaların yanında, yaradılıştan yana sürekli bir bağımsızlık savaşı verilmiştir. İnsanların mutlu bir hayat yaşayabilmeleri, mutlaka başkalarının yardımına ve himayesine muhtaç olmadan, kendi öz enerjilerine ve yeteneklerine güvenerek çalışabilmeleriyle mümkün olur. Aksi halde, bireyleri arasında anlayış ve işbirliği yerleşmemiş toplumların, ne özgürleşmelerinden ne de eşitliklerinden söz etmek olanaklıdır.

Hiç kuşkusuz, insanoğlu, evrenin en üstün yaratığıdır; insan gücünden azamî derecede yararlanarak, ivedilikle, az gelişmişlik çemberini kırmak durumunda olan ülkelerin ana ilkelerinden biridir. En verimli insan gücü ise, sağlıklı eğitilmiş insan gücüdür.

Dün, bireysel sorunlara, geleneksel kurallar doğrultusunda zamanın değer yargılarına uyan hal çareleri aranırken, günümüzde aynı konular, kurumlaşmayı zorunlu kılan toplumsal sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunlardan birisi de, ülkemizde 5,5 milyon civarında olduğu tahmin edilen mutsuz bir azınlığın sorunudur.

Özürlülük, insanlık tarihi kadar eski bir sorundur. Çeşitli dönemlerde özürlülüğün ne denli yerildiğini, güldürü konusu edildiğini, hatta bazı dönemlerde toplumun bu kişileri reddettiğini acı ve utançla anımsıyoruz.

Çağımızda, ekonomik aşamalarını tamamlamış ülkelerde, özürlü kişilerin de verimli çalışabildiğinin bilincine varılmış ve hatta, daha çok nasıl verim alınabileceğinin çabalarına girişilmiştir. Artık, bu konu da, çağımızda sosyal ve bilimsel yöntemlerle ele alınmakta ve çözümlenmektedir. Artık, özürlü kişi, sadece ailenin ve toplumun ürettiklerini tüketen bir asalak değil, bizzat üretime katkıda bulunan ve böylece, içinde yaşadığı toplumun her türlü haklarından her özgür kişi gibi yararlanan; ayrıca, bu yüksek düzeye ve niteliklere erişmesi için de toplum ve özellikle devletin kendisine tanımakla yükümlü olduğu eğitim ve çalışma olanaklarına hak kazanan bir kişidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilim adamları, sakatlık çeşitlerini beş ana grupta inceliyor; süresine göre, edimselliğine göre, yetenek kaybına göre, kaynaklara göre, oluşum nedenlerine göre, Yine bilim adamları, sakatlığa (özürlülüğe) neden olan etmenleri iki grupta topluyorlar : Birisi, doğuştan gelen nedenler; ki, bunlar genetik nedenler, anne baba akrabalığı, anne yaşı, çok ve sık doğum, annenin gebelikte aldığı enfeksiyon hastalıkları, annenin gebelikte aldığı radyasyon, annenin bulaşıcı olan hastalıkları, annenin gebelik döneminde aldığı ilaçlar, gebelik döneminde beslenme ve doğuştan sakatlıklar, annenin alışkanlıkları, doğum güçlüğü sonucu sakatlıklardır. İkinci ana neden ise, edimsel sakatlık nedenleridir. Bunları da, kendi aralarında, kazalar, hastalıklar ve diğer nedenler diye topluyorlar.

Burada, diğer nedenleri birazcık açmak istiyorum : Bireyler, kazalar ve hastalıklar dışında, savaşlar, ihtilaller gibi politik risklerin yanı sıra, seller, depremler, hava, deniz, besin kirlenmeleri, kuraklıklar gibi doğal risklerle karşılaşabilirler. Bunlara karşılık, kötü muamele, alkol, esrar gibi alışkanlıkları da ekleyebiliriz.

Bu konuda, konuşmamın başında, savaşlar, ihtilaller gibi politik riskleri söylemiştim. Ülkemizde, 12 Eylülden sonra, işkence ve haksız hapis kararları sonucu ruhsal ve bedensel özürlü olan binlerce insan mevcuttur.

Ülkemizde, özürlülüğe yol açma ihtimali bulunan tehlikelere karşı çeşitli alanlarda çeşitli bakanlıkların koruma programları geliştirilmiştir. Bunlar, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Ana ve Çocuk Sağlığı, Beslenme, Aile Planlaması; İçişleri Bakanlığında trafik kazalarını önlemek amacıyla yapılan çalışmalar; SSK'nın meslek yönünde iş kazalarına karşı koruma tedbirleriyle ilgili programlardır. İki aylık süreç içerisinden, bunlardan sadece birini inceleme fırsatını bulabildim. Eğer, Sayın Ergüder burada olmuş olsaydı, Mehmet Kerimoğlu'nun imzasını sadece Diyarbakır gezilerinin altında değil, sadece Eskişehir gezilerinin altında değil, Sarayköydeki incelemelerde de görmüş olurdu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, Sayın Bakanımızla beraber Sarayköyde inceleme yapmaya gittiğimiz zaman, buranın adının ne olduğunu sordum. Burası "Özürlüler Rehabilitasyon Merkezi" denildi. Ben ve diğer arkadaşlarım yaptığımız gezide gördük ki, burası konusu dışında her türlü konuda kullanılmış. Burası nedir? Evini terk eden kadınlar... Burası nedir? Sahipsiz insanlar... Oysa, gerçekten, Sayın Gökçek'in belirttiği gibi, Sarayköyü Avrupa standartlarında ve hatta onun çok çok üstünde bir yer. Son derece lüks bir harcama ile -bizim insanlarımız elbette iyi şeylere layık- meydana getirilmiş; ama orada gözlemlediğim o ki, sadece insanların yararlanmasından öte, Sayın Gökçek'in gündem dışı konuşmasında belirttiği gibi, içinde köşe dönmek de dahil olmak üzere, her türlü şeyin kullanıldığı bir kurum haline getirilmiş. Soruyoruz "bu hasta nasıl geldi?" Özel talimatla geldi!.. Oysa, korunmaya muhtaç bir insan, belirli bir kurumdan araştırıldıktan sonra oraya getirilmelidir. Yine orada üzüntü ile bir başka şeyi izledik. Bilmiyorum, Sayın Gökçek'in dönemine rastlıyor mu? Orada, sakat, özürlü bir kadıncağızın, kızcağızın altı aylik hamile olduğu söylendi. İşte, bugüne kadar bu kurumların nasıl kullanıldığı konusunda çarpıcı örneklerden birisi.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Onlar 1984'ten önce idi, biz düzelttik.

MEHMET KERİMOĞLU (Devamla) — Bilemiyorum efendim. Yani, altı aylık hamile olduğuna göre ve bundan 20 gün önce o araştırmayı yapmış ve gözlemlemiş olduğumuza göre; hangi döneme rastlıyor, onu dikkatlerinize sunmak istiyorum!..

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm bu kurumların ortak sorunları ise, kapasitesinin çok altında hizmet görmeleridir. Özetle, yetişmiş personelin olmayışı, koruyucu hizmetlerin gelişmeyişi ve aralarındaki koordinasyon eksikliğidir.

Gelişmekte olan ülkelerde bedensel ve ruhsal yapısı özürlü kişiler, devamlı olarak kendilerinin itildiği ve önemsenmediği kanısında olduklarından, daha güçsüzleşmekte ve bunalıma düşmektedirler. İşgücünü kaybetmiş, işten çıkarılmış ve yeni bir iş edinmesi için olanak bulamamış, rehabilite edilememiş bireyler, sadece tüketici olma durumundadır. Ayrıca, aile ve yakınlarında da işgücü ve verim kaybına neden olmaktadırlar. Bu durum, ülkenin kalkınma potansiyelini büyük ölçüde zedelemektedir. Sosyal politika yönünden özürlülüğün meydana gelmesini engellemek, meydana gelen özürlülüğün giderilmesini ve minimum düzeye indirilmesini sağlamak, iş imkânı sağlamak, ailevî sorunlarını çözümlemek ve böylece özürlüleri tüketici durumdan üretici konuma getirmek, ekonomik olduğu kadar da toplumsal bir görevdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bu nedenle, özürlüyü, dinsel ve geleneksel alışkanlıklarla manevî olarak korumaktansa, yasal ve ekonomik düzenlemelerle onlara toplum dişlisi içerisinde yer vermek; yaşama, ekonomik, sosyal, kültürel ve politik yönlerle katılmalarını sağlayacak tedbirlerin alınmasını amaçlamak, toplumsal gelişmenin bir aşamasıdır.

Özürlülerin refahı için, ülkemizde ne kadar özürlü olduğu konusunda ciddî bir araştırma yapılmalıdır. Özürlülere hizmet, medikososyal bir bütünlük gerektirir. Özürlülüğü önleme, neden ve çeşitlerini saptama, izleme, özürlülerin bakımı, eğitimi, rehberlik ve iş güvencesinin sağlanması, sosyal dayanışma, spor ve boş zamanları değerlendirme gibi hizmetlerde, hizmeti veren bakanlık, kurum, kuruluş ve dernekler arası koordinasyon ve işbirliği mutlaka sağlanmalıdır.

Tüm hizmetlerde ve programlarda, özürlünün ne yapacağı değil, ne yapabileceği gerçeğinden hareket edilmelidir. Amaç, özürlülerin toplumdan soyutlanmaması, yeteneklerini geliştirmek ve topluma katkıda bulunmasına olanak sağlamaktır. Tüm hizmetlerde, ekonomik kalkınma ve teknolojik gelişme, insanın sosyal yaşamına indirgenmedikçe etkisiz kalacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Özürlülerin çalıştırılmasına ilişkin yeni yasal düzenleme yapılmalıdır. Uygulamadaki boşluklar doldurulmalı, ilgili mevzuat yeniden karşılaştırılmalı olarak gözden geçirilmeli, eksik kalan ve ters düşen yönler düzeltilmeli, ülkemizin ve çağımızın koşullarına uygun duruma getirilmelidir. Bu yeniden düzenlemede, uluslararası sözleşmelerde belirtilen, çağımızın gereği saptanmış bulunan ana ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır. Çağdaş toplum sağlığı ile ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların hizmet birliği koordinasyonuna yönelik ilke, yöntem ve teknikler saptanmalı; görev, yetki ve sorumluluklar yeniden belirtilmelidir.

Hizmette bütünleşmeyi, haberleşme ve koordinasyonu sağlayacak yatırımcı güce sahip, bakanlıklarüstü millî bir danışma kurulu oluşturulmalıdır. Buna bağlı olarak kurulacak olan bölgesel danışma kurulları ise, özürlülerin sorunlarına ilişkin konularda danışmanlık görevini de üstlenecek yapıda olmalıdır.

Özürlülere hizmet götürmek üzere kurulmuş ve kurulacak tüm dernekler birleştirilerek, hizmetteki dağınıklıklar giderilmelidir.

Ülkemizde, sakatlara uygun alet, gereç ve makinelerin geliştirilmesi çalışmaları hızlandırılmalıdır.

Özürlülerin, sportif, kültürel ve sosyal aktivitelerini sağlamak için, etkili bir organizasyona gidilmelidir.

Sağlık hizmetleri, koruyucu, erken teşhis ve tedavi edici, tıbbî, meslek ve sosyal rehabilitasyon şeklinde, birbirinin devamı olarak ve bir bütün içinde ele alınmalıdır. Özrün önlenmesinde, ana ve çocuk sağlığı hizmetlerine önem verilmelidir. Meslek hastalıkları, koruyucu işyeri hekimliği, etkili bir teşhis ve tedavi, ilk yardım ve denetim hizmetlerinin her yönüyle iyileştirilmesi gibi konularda etkin önlemler alınmalı; çevre sağlığı ve çevre koşullarını iyileştirme çabalarına gereken önem verilmelidir.

Ruh hastalıklarının önlenmesinde, her topluma özgü neden ve etkenler iyi araştırılmalı, erken tanı ve tedavi yönünde daha etkin çalışmalar yapılmalıdır.

Özürlülerin çalıştırılması konusunda yeni bir yasal düzenlemeye gidilmelidir. Özürlünün yüzde ile tanımı üzerinde, yabancı uygulamalar, uluslararası temel ilkeler dikkate alınmalıdır.

Tıbbî rehabilitasyon ve meslekî rehberlik eğitimi; yeniden işe yerleştirmeyi, meslekî değerlendirmeyi, işe hazırlama kurslarını içeren meslekî rehabilitasyonu, özürlünün yeteneklerine en uygun mesleği bulmak ve gerekli eğitimi sağlamak için zorunlu bir hizmettir.

Rehabilitasyon, tıbbî, meslekî ve sosyal yönleri birbirlerini tamamlayıcı nitelikte ve bir bütün olarak ele alınmalıdır. Özürlülerin çalışmalarında istenilen sonuca ulaşmak için, rehabilitasyon merkezleri açılmalı, ağır sakatlıklar için özel işyerleri kurulmalı ve evde çalışma programları düzenlenmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda Meclis araştırması açılması için Grubumuzun olumlu oy vereceğini belirtiyor, hepinize saygılar ve sevgiler sunuyoruz. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kerimoğlu.

Böylece, gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın konuşmacı, Sarayköy'deki yurttan bahsederken, "altı aylık bir hamile" ifadesini kullandılar. Müsaade ederseniz, bu konuya açıklık getirmek için söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, zatı âlinizin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü iken, tasarrufunuzun cümlesinden, idareniz tahtında, böyle bir özürlü hanımın başına böyle bir hadise geldiği hususunda hilafı hakikat sorumlu sayıldığınız şeklinde, sataşma telakki ettiğiniz bir ifadesine dayanarak, İçtüzüğün 70 inci maddesi uyarınca söz mü istiyorsunuz?

İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN — Böyle söylerseniz olur.

Buyurun.

İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Özellikle biz yeni parlamenterlerin, Sayın Başkanımızdan birçok hususu öğreneceğimizi samimi olarak itiraf ediyorum ve kendilerine teşekkür ediyorum.

MAHMUT ALINAK (Şırnak) — Bir de eski dönemi görseydiniz...

İ. MELİH GÖKÇEK (Devamla) — O tarihlerde Parlamento muhabiri olduğum için, eski dönemi de bilirim. Sayın Başkanımın, o dönemde de birleşimleri gerçekten son derece güzel yönettiğine şahit olmuşuzdur.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü olduğum dönemde, Sarayköy tesislerinde, bir çocuğun altı aylık hamile olduğunu" sözcü arkadaşımız, ben Genel Kurulun dışında iken ifade etmişler.

MEHMET KERİMOĞLU (Ankara) — 15 gün önce yaptığımız bir araştırmadan öyle bir sonuç çıktı, dedim.

İ. MELİH GÖKÇEK (Devamla) — Yanlış mı oldu?.. Araştırmanızın sonucunu mu söylüyorsunuz?

Bakınız, şu konuyu izah edeyim : Sarayköy de değişik gruplar vardır. Bu gruplardan birisi, özürlülerin rehabilitasyon merkezi olup, zannediyorum, amacına uygun olmadığı da ifade edilmiş, eğer ifadeyi yanlış kullanmıyorsam. Özellikle, amacına uygun hale getirmek için, oranın belli bir kısmını rehabilitasyon merkezi haline getirdik. Çünkü, dünyanın hiçbir ülkesinde, bin kişilik bir rehabilitasyon merkezi yoktur. Bizim ayırmış olduğumuz rehabilitasyon merkezi bölümü 256 kişiliktir.

Sarayköy tesislerinin geriye kalan bölümleri ise, tam bir spor kompleksi haline getirilmiş olup, özellikle 7 - 12 ve 12 - 15 yaş grubu arasındaki çocuklar burada sporcu olarak yetiştirilip, bilahara -Ortadoğu ülkeleri içerisinde en büyük kompleks olduğunu iftiharla söyleyebileceğimiz- Yenimahalle'de açmış olduğumuz komplekse gideceklerdir.

Sakat çocuklarla sağlıklı çocukların bir arada yetişmeleri, dünyamızda artık olağan bir hadise olarak gözükmektedir. Çünkü, sadece özürlü çocuklar bir arada kaldıkları takdirde, bu çocukların toplumdan temelli olarak tecrit olmaları söz konusu olmaktadır. O bakımdan, Sarayköy tesisleri bu hale getirilmiştir.

Bir de, ilkini İzmir'de açtığımız; fakat, yokluğu nedeniyle sık sık sıkıntıya uğradığımız kadın sığınma evi ihtiyacı Ankara'da da hâsıl olmuştu. Yer yokluğu nedeniyle, Sarayköy'de sadece bir blok, geçici bir süre ile, bu ihtiyacın karşılanmasına tahsis edilmiş ve sonradan başka yere kaldırılması için de çaba sarf edilmiş olup, tam yeni bir yer tutmak üzere iken, genel müdürlük görevinden alınmışımdır.

Sarayköy'de ve diğer yerlerde, genellikle dışarıda bu tip bir hamilelik hadisesine maruz kalmış ve daha sonra yurda gelmiş olan çocuklar vardır; yani, yurda dışarıdan gelmiş olan çocuklar vardır ve hamilelik vakaları yurtta olan vakalar değildir. Benim genel müdürlük dönemim içerisinde, yurtta kalan çocuklarımızın arasında, böyle bir hadise de kesinlikle vuku bulmamıştır.

Saygıyla arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gökçek.

Gruplar adına konuşmalar böylece tamamlanmış bulunmaktadır.

Önergedeki imza sahipleri adına, Çankırı Milletvekili Sayın İsmail Coşar'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Coşar.

İSMAİL COŞAR (Çankırı) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizdeki özürlülerin problemleri hakkında, Partimiz bir Meclis araştırması isteğinde bulunmuştur. Bu istekle ilgili görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum. Bu vesile ile, sözlerime başlarken, hepinizi saygı ile selamlıyor ve mübarek Kandilinizi tebrik ediyorum.

Sayın milletvekilleri, günümüzde gerek bizde ve gerekse batı da özürlüler konusunun maalesef istenilen bir düzeyde ele alınmadığını görmekteyiz. Bu konu sadece ülkemizin değil, bütün ülkelerin başta gelen bir problemi olarak maalesef sürüp gitmektedir. İftiharla söyleyebiliriz ki, milletimiz, asırlarca önce, sakat ve özürlülerin sorunları üzerinde durmuş, onları korumuş, onların meselelerini halledecek çözümler üzerinde çalışagelmiştir. Ecdadımızın yaptığı bu çalışmaların kaynağı, hiç şüphe yoktur ki, Kur'an-ı Kerim ve Hadisi Şerifler olmuştur. Prof. Dr. Rıdvan Cebiroğlu, "Geç Gelişen ve Güç Öğrenen Çocuklar" isimli kitabında, Batılı ilim adamlarının "bu hususta Kur'an-ı Kerim'de pek çok sözler var" dediklerine yer vermektedir.

Denildiği gibi, Kur'an-ı Kerim ve Hadisi Şeriflerde, zayıflara, düşkünlere, kimsesizlere, fakirlere yardım etme hususunda pek çok emir ve tavsiyeler olduğunu görmekteyiz. Mesela, bir Hadisi Şeriflerinde, Sevgili Peygamberimiz, "sizler ancak güçsüzlerinizi görüp gözetmekle Allah'ın bol bol nimet ve yardımına kavuşursunuz" buyurmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ecdadımız tarih boyunca gittikleri her yere, bu inançla medeniyetimizi götürmüşlerdir. Bulundukları her yörede sakat ve güçsüzleri koruyacak, eğitip öğretecek, tedavi edecek ve hatta onları dinlendirecek tesisler cümlesinden olan bimarhaneler, şifahaneler, imaret ve aşhaneler meydana getirmişlerdir. Onlar yaşlı ve sakatlara maaş bağlamışlar, âmâ ve diğer sakatların yemeklerini evlerine kadar götürmüşler, yetim kızların çeyizlerini hazırlamışlar; hatta, düğün masraflarını da karşılayacak tedbirlerle ilgili, vakıfnamelerine şartlar koymuşlardır.

Çok enteresandır, evlerde hizmetçi olarak çalışanların kazaen kırdıkları tabakların bedellerini ödemeyi, her ne sebepten olursa olsun kış mevsiminde sıcak iklime gidemeyen leyleklerin bakımı ile ilgili masrafları da karşılayacak tedbirleri dahi almışlardır. Batı insanının, zekâ özürlü, saralı çocuklarını, şeytan veya kötü ruhlu kabul ederek öldürdükleri, hatta annelerine eziyet ettikleri bir zamanda, ecdadımız sakat ve güçsüzleri topluma kazandırmışlar; onlara her türlü yardımı yapmışlar ve yaptıkları bu hizmetleri de kutsal bir görev olarak saymışlardır. Milletimiz, geçmişte, sakat ve özürlülere bu hizmetleri verirken, yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Batı dünyasında, sakat ve özürlülerden, maalesef söz bile edilemiyordu. Üzülerek ifade edelim ki, onlar, bugün bizleri sakat ve özürlülere hizmet götürmede çok gerilerde bırakmışlardır. Örnek olarak aldığımız İngiltere'de sadece sakatlar hakkında çıkarılmış kanunların ana başlıkları şunlardır :

1. Sakatların Korunması Kanunu,
2. Yerel Yönetim Sosyal Hizmetler Kanunu,
3. Ulusal Yardım Kanunu,
4. Sürekli Hasta ve Sakat Kimseler Kanunu,
5. Sürekli Hasta ve Sakat Kimseler Kanununda yapılan değişiklik,
6. Sakatların İstihdamı Kanunu. (Bu kanunla da, sakatların muayeneleri ve tedavileri için bütün sakatlarına yeşil kart vermişlerdir)
7. Konut Kanunu,
8. Konut Kiralama ve Kira Yardımı Kanunu.

Bu kanun ve yönetmelikleri yürürlüğe koymuşlardır ve uygulamakta olduklarını da görmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sakat ve özürlüler konusunda bizdeki çalışmalara kısaca göz atacak olursak; sakat ve özürlülerin durumlarının, bizde uzun bir süre maalesef ele alınamadığını görüyoruz. İlk defa 1930'lu yıllarda, Profesör Doktor Mazhar Osman'ın (Usman) konu üzerine eğilerek, Bakırköy Akıl ve Sinir Hastanesinde bir koğuş açtığını ve burada, sağır ve zekâ özürlü çocukların tedavisine başladığını görmekteyiz.

Zaman ilerledikçe, devlet ve hükümetlerin konu üzerine eğildiğini, halkımızın bu konuda bilgilendirildiğini, sakatların kendi aralarında dernek, federasyon ve vakıflar meydana getirerek bir dayanışmanın içerisine girdiklerini de görmekteyiz.

Özürlüler ile ilgili kanun ve yönetmeliklerin bizdeki durumlarına da kısaca göz atacak olursak; bizdeki uygulamalar sırasıyla şu başlıklar altında toplanmıştır :

1475 sayılı İş Kanunuyla "50'den fazla işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 2 özürlü istihdamı" hükmü getirilmiş; 2916 sayılı Kanunla özel eğitime muhtaç çocuklar konusu ele alınmış; 657 sayılı Kanuna dayalı olarak çıkarılan yönetmelikle sakatların istihdamı konusu ele alınmış; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda "sakatlık derecesi tespit edilme ve ona göre istihdam yoluna gitme" hükmü getirilmiş; 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu, 506 sayılı Kanuna benzer bir hükümle, sakatlar konusunu ele almış; 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu, maluliyet derecesine göre emeklilik konusunu gündeme getirmiş; 2022 sayılı Kanun, "65 yaşını doldurmuşlarla bakıma muhtaç olan kimselere maaş bağlama" hükmünü getirmiş, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu, muhtaç ve sakat, bedensel, zihinsel ve ruhsal özürlü olanlara bakım konusuna yer vermiş; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, sakatlık derecelerine göre, çalışan sakatlardan vergi indirimi konusunu ele almış; Altıncı Beş Yıllık Planda sakatlarla ilgili ümit verici hükümlere yer verilmiş ve son olarak da Millî Eğitim Bakanlığının, sakat ve özürlülerin eğitim ve öğretimlerini üstlenmiş olduğunu görmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sıralamaya çalıştığım bu kanunlara bakılırsa, memleketimizde de, geç de olsa, sakatlar üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır. Ne var ki, bütün bu kanun ve yönetmeliklerdeki hususlar para ve uygulamaya bağlı olduğundan, özürlülerimize maalesef istenilen hizmetlerin tam manasıyla verildiğini söyleyemeyiz ve bu hizmetin halen ele alınma ihtiyacında olduğunu görmekteyiz.

1985 nüfus sayımına göre, memleketimizde 5,5 ila 6 milyon özürlü olduğunu görmekteyiz. Bugünkü mevzuat ihtiyaca cevap vermediğine göre, yukarıda arz etmiş olduğumuz kanun ve yönetmelikler yeniden ele alınıp, bütün özürlüleri içine alacak yeni bir düzenlemeye şiddetle ihtiyaç olduğu kanaatindeyim.

Vaktimin darlığı yüzünden özür gruplarını saymaya gerek görmüyorum; çünkü, benden önce konuşan değerli hatiplerimiz, bunlar üzerinde uzun uzadıya durdular. Ben de sadece özür sebeplerinin başlıklarını arz etmeye çalışacağım. Yine belirteyim ki, bu özür sebepleri, yine çeşitli kaynaklarda daha çok yaygın bir şekilde tarif edilmekte ve sınıflandırılmaktadır; ama, ben bunları şu başlıklar altında toplamaya çalıştım...

A. HAMDİ ÜÇPINARLAR (Çanakkale) — Bu akşam Kandil Sayın konuşmacı...

İSMAİL COŞAR (Devamla) — Kandil olduğunu hatırlattığınıza teşekkür ederim; ben de, tebrik ettim zaten.

BAŞKAN — Efendim, tebrik esnasında Hamdi Bey namevcuttu da o bakımdan, Sayın Coşar...

İSMAİL COŞAR (Devamla) — 1. Doğuştan gelen özürler.

2. Tedavide gecikilen ya da tedavi edilmeyen hastalıklardan meydana gelen özürler.

3. Trafik kazalarından meydana gelen özürler.

4. İş kazalarından meydana gelen özürler.

5. İçki, uyuşturucu ve fuhuşun yaygın hale gelmesinden meydana gelen özürler olduğu kanaatindeyim.

Kanaatimiz odur ki, bugün, bütün bakanlıklarımız koordineli bir çalışmaya girerek, bu beş sebebin ortadan kaldırılması için koruyucu tedbirleri ele almalı ve işbirliğine girmelidir. Diğer anlamda, yine bütün bakanlıklarımız bu hususta bir koruyucu hekimlik seferberliğine girmelidirler. Bu seferberliğe, bizim olma niteliğini maalesef gittikçe kaybeden televizyonumuz da katılmalıdır.

Günümüzde her türlü hastalık ve sakatlıkların başının, içki, sigara, uyuşturucu, fuhuş olduğunun ilmî bir gerçek haline geldiğini görmekteyiz. Buna rağmen, televizyonumuzda yayınlanan yerli ve yabancı filmlerin yüzde 99'u, içki, sigara ve fuhuşu teşvik etmektedir. Bugüne kadar buna "dur" diyen de maalesef -gelmişte geçmişte- olmamıştır.

Burada bir üzüntümü de beyan etmek istiyorum : Televizyonun bu vahşetine "dur" demesini beklediğimiz Hükümetin Sağlık Bakanı da, maalesef talihsiz bir beyanla buna katılmışlardır. Kendileri burada olsalardı konuyu daha rahat söyleyebilirdim; ama, gene de söylemekten kendimi alamıyorum. AIDS ile ilgili bir açıklamasında Sayın Bakan aynen şöyle diyor; televizyondan ve basından alınan haber kupürleri mevcut. "Tanımadığınız kimselerle aşk yapmayın, ancak tanıdıklarınızla aşk yapın" diyor. Televizyon ve basında geniş bir şekilde yer alan bu demeçten halkımız son derecede rencide olmuştur; ancak, Sayın Bakanımızı bu konuda tenkit eder ve üzüntümü belirtirken, dünkü beyanatlarına da huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Dünkü gazetelerde çıkan bir beyanatında da buyuruyorlar ki, "alkol reklamlarına devlet alet olmamalıdır..." ve beyanatına devam ediyor "Batı'nın ekonomik modellerini alırken, toplumumuzun manevî değerlerini ihmal etmemeliyiz" diyorlar. Buna da huzurlarınızda teşekkürlerimizi arz ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün, sayıları takriben 6 milyonu bulan sakat ve özürlü vatandaş topluluğu, devletimizce tanınan imkânlara rağmen, büyük bir sıkıntı ve terk edilmişliğin içerisindedirler. Onların bütün dertlerine deva olmak, konuyu araştırmak, sonra da bu konuyu yeniden, yeni düzenlemelerle ele almak sayesinde olacaktır. Bu durumun ise, bir Meclis araştırması sayesinde olacağı kanaatini taşımaktayım.

Partimizce verilen araştırma önergesinin, Yüce meclisin iltifatına mazhar olacağı ümidiyle hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Coşar.

Böylece, öngörüşmeler tamamlanmış bulunmaktadır.

Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım : Meclis araştırması açılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meclis araştırması yapacak komisyonun 11 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun çalışma süresinin, üye seçimi tarihinden başlayarak üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun, gerektiğinde Ankara dışında da çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, gündemin bu maddesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Müteakip maddedeki konunun görüşülmesine başlamamız halinde, çalışma süremizin kifayet etmeyeceği düşüncesiyle ve grupların mutabakatıyla, gündemdeki konuları sırasıyla görüşmek için, 14 Ocak 1992 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Hepinizin Kandilini tebrik ediyorum. (RP sıralarından, "Bravo" sesleri, alkışlar)

Kapanma Saati : 18.10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

24 ÜNCÜ BİRLEŞİM 9 . 1 . 1992 Perşembe Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Meclis araştırması önergeleri (10/9, 10/10)

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 arkadaşının, ülkemizdeki özürlülerin problemleri ile bu konuda alınacak tedbirleri ve uygulamaya konulacak yeni politikaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3)

2. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp ve 29 arkadaşının, Maliye ve Gümrük Bakanlığına ait tütün ve gümrük depoları ile Toprak Mahsulleri Ofisi ve üretici birliklerine ait depolarda, geçen sekiz yıllık dönemde yapıldığı iddia edilen suiistimalleri ortaya çıkarmak ve bundan sonra yapılmasını önlemek için gerekli tedbirleri almak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

3. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 13 arkadaşının, 1990 yılına kadar hayalî ihracat yoluyla hangi firmaların ne kadar haksız kazanç sağladıklarını, bu suretle yapılan ödemelerin usulüne uygun olarak geri istenip istenmediğini ve geri istenilen paralardan ne kadarının tahsil edilebildiğini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

4. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk ve 25 arkadaşının, ülkemizin halen sahip olduğu çevre değerlerini korumak, çevre sorunlarının sebep ve sonuçları ile bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

5. — Erzurum Milletvekili Rıza Müftüoğlu ve 15 arkadaşının, bürokratik yapılanmadaki mevcut problemleri tespit etmek ve Devletin bürokratik yapılanmasının yeniden düzenlenmesini sağlamak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

6. — Aksaray Milletvekili Mahmut Öztürk ve 28 arkadaşının, ihracatın dünkü ve bugünkü yapısı ile sorunlarını ve hayali ihracat iddialarını araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

7. — Doğru Yol Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu ve Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe'nin, gençlerin sorunları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

SÖZLÜ SORULAR

1. — Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Dışişleri Bakanlığı eski Müsteşarı hakkındaki iddialarla ilgili olarak soruşturma açılıp açılmayacağına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/4)

2. — Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, Devlet Bakanı Tansu Çiller'in, mal beyanı ile ilgili olarak basında yer alan açıklamalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/5)

3 — Bursa Milletvekili Mehmet Gedik'in, Devlet Bakanı ve Bursa Milletvekili Cavit Çağlar'ın, hisselerini devrettiği şirketlerine ait banka ve S.S.K. borçları bulunup bulunmadığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/8)

4. — Edirne Milletvekili Erdal Kesebir'in, öğretmenlerin özlük, ekonomik ve sosyal haklarında yeni düzenlemeler yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/9)

5. — Kahramanmaraş Milletvekili Ökkeş Şendiller'in, bir terör örgütü elinde esir bulunduğu iddia edilen bir astsubay ile bir erin kurtarılması için ne gibi çalışmalar yapıldığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/11)

6. — Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Adalet Vakfının 29.11.1991 tarihli toplantısına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/12)

7. — Nevşehir Milletvekili Osman Seyfi'nin, Nevşehir Lisesinde görevli bir öğretmen ile ilgili iddialara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/14)

8. — Kütahya Milletvekili Mehmet Rauf Ertekin'in, Gökova Termik Santrali'ne ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/15)

9. — Bolu Milletvekili Abbas İnceayan'ın, Bolu İli Gerede İlçesindeki yaylalarda bulunan evlerin ve inşaatların yıkılması olayına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/16)

10. — Sivas Milletvekili Ziya Halis'in, Türk vatandaşlığından çıkarılanların sayısına ve bunların yaralarını sarmak için bir çözüm düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/17)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (2/205) (S. Sayısı: 7) **(Dağıtma tarihi : 27.12.1991)**

2. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 8) **(Dağıtma tarihi : 6.1.1992)**